

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 257-258 / februarie 2014

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Anul trecut, Institutul Național de Statistică a dat publicității rezultatele definitive ale Recensământului Populației și Locuințelor (RPL) din 20 octombrie 2011, cu aproape 800 de ucraineni mai puțin decât arătau rezultatele preliminare din august 2012. Așadar, populația de etnie ucraineană înregistrată la recensământ a fost de 50.920 de persoane, adică 0,3% din

Pentru a face o oarecare diferențiere, se poate spune că o tendință puternică de a accepta modul românesc de viață se observă, mai ales, la ucrainenii tineri.

Recensământul din 20 octombrie 2011 a fost o ocazie deosebită pentru a afla cât de puternică este comunitatea ucrainenilor din România. Din păcate, această comunitate va fi

Deși datele declarate sunt strict confidențiale, mulți dintre noi nu au spus cu demnitate recenzorului că sunt ucraineni, că aparțin unui popor mare cu o cultură și cu o istorie străveche.

De frică sau din rețineri prost înțelese mulți dintre noi au preferat să-și ascundă identitatea etnică, dar tot *ucraineni* rămân, deoarece cu

Mulți am fost, puțini am mai rămas

totalul populației stabile, dar Uniunea Ucrainenilor din România apreciază că numărul real se situează între 200-250 de mii de ucraineni.

Ponderi ridicate ale etniei ucrainene s-au înregistrat în județele Maramureș (30,8 mii persoane), Timiș (6,0 mii persoane), Suceava (5,9 mii persoane) și Caraș-Severin (2,5 mii persoane).

Față de ultimele recensăminte se constată o diminuare considerabilă a numărului ucrainenilor din România. Astfel, în comparație cu recensământul precedent, din 2002, se înregistrează o scădere a ucrainenilor cu 10 mii de persoane, iar comparativ cu recensământul din 1997, cu 15 mii de persoane.

Cel mai mult s-a redus numărul ucrainenilor în județul Suceava (5.916 persoane), unde foarte mulți dintre ei nu și-au declarat naționalitatea.

Ucrainenii (nord-vestici și nord-estici) sunt o minoritate veche în spațiul românesc, de 700 de ani. Pe tot parcursul acestei îndelungate perioade istorice, ei au trăit în bună înțelegere cu populația majoritară încercând o integrare onestă și sânguincioasă în realitățile țării. Desigur, amestecul etnic și asimilarea unor reprezentanți ai etniei ucrainene s-au petrecut mereu, de-a lungul veacurilor, fără să fi fost înregistrate totdeauna de istorie. Dar în ultimele decenii, aceste fenomene au cunoscut o intensitate sporită și un ritm accelerat. Se pare că trăim într-o vreme în care este foarte ușor să te asimilezi, iar asimilarea înseamnă pierderea tradițiilor.

considerată mai slabă, și asta numai din vina noastră, pentru că mulți ucraineni au spus că sunt români sau de altă naționalitate. Și, slavă

apartenența la o etnie te naști, nu o dobândești în timpul vieții.

Ei trebuie să înțeleagă că nu este nicio contradicție între a fi un bun ucrainean și un cetățean loial României, care este patria noastră, în care ne-am născut, ne-am format, trăim și muncim.

Totuși, în pofida descreșterii apreciabile a etniei noastre, Uniunea Ucrainenilor din România a reușit să sporească calitatea activităților culturale, nu puține la număr, pe care le desfășoară în București și în țară unde trăiesc ucraineni. Organizația noastră a depus și depune în continuare eforturi pentru ca, în pas cu vremurile, cu globalizarea și democratizarea lumii, să ne manifestăm identitatea ucraineană în toată complexitatea sa. În fiecare an, apar în jur de 10-12

Domnului, nu mai trăim vremurile pe care le-a parcurs generația de la mijlocul secolului trecut, când a fi *ucrainean* însemna să ai drepturi îngrădite, să nu poți ocupa o poziție înaltă în societate sau, pur și simplu, ți se interzicea să vorbești ucraineste. Astăzi, toți membrii societății românești, fără deosebire de naționalitate, sunt egali, pot accesa orice funcție, fiind judecați după gradul lor de competență și după calitățile lor personale.

Așadar, nu am avut niciun motiv și nicio scuză să spunem altceva decât *ucrainean* atunci când am primit în casă pe cei care realizau recensământul. Nu am avut nicio scuză și niciun motiv ca la *limba maternă* să declarăm altceva decât limba în care am spus, pentru prima oară, „mama“ sau „tata“.

cărți consacrate beletristicii, criticii literare, istoriei, lingvisticii, muzicii, obiceiurilor ucrainene și relațiilor româno-ucrainene. Au loc festivaluri, simpozioane și conferințe științifice, mese rotunde, expoziții. Cu regularitate apar cele cinci reviste editate de UUR. Tot mai frecvente sunt cazurile de exprimare și manifestare a identității ucrainene. Putem să mulțumim lui Dumnezeu că sunt și tineri care se implică în tot ceea ce facem. Ei sunt viitorul, deci trebuie să pregătim o nouă generație de lideri, ctitori de comunități, pentru continuarea vieții ucrainene în România.

Ion ROBCIUC

Deputatul Ion Marocico a adus fonduri pentru bisericile ortodoxe ucrainene din Poienile de sub Munte și Rona de Sus

Ales deputat din partea Uniunii Ucrainenilor din România și vădind sensibilitate la situația etnicilor ucraineni, Ion Marocico a adus fonduri pentru bisericile din județul Maramureș unde trăiește, oficial, cea mai mare comunitate de ucraineni din România.

Acest lucru s-a produs ca urmare a sesizărilor primite de la preoții parohi ai celor două biserici ortodoxe din județul Maramureș, respectiv, domnul Mitică Curac - biserica „Sf. Dimitrie Izvorătorul de Mir“ din comuna Poienile de sub Munte și domnul Gheorghe Albiciuc - biserica „Nașterea Maicii Domnului“ din comuna Rona de Sus. Cu toate că proiectele celor două parohii au fost depuse la Secretariatul de Stat pentru Culte și, deși îndeplinesc criteriile de eligibilitate, ele nu au fost finanțate.

Totul a fost posibil doar cu implicarea deputatului Ion Marocico, acesta adresând Secretariatului de Stat pentru Culte o interpelare prin care a solicitat sprijin financiar pentru finali-

zarea lucrărilor de construcție la cele două biserici ucrainene.

Chiar dacă banii alocați Secretariatului de Stat pentru Culte s-au diminuat an de an, iar la rectificarea bugetară din luna august 2013 s-a dispus reducerea fondurilor cu încă 10%, în cele din urmă, s-au găsit resurse și pentru cele două biserici ucrainene din Maramureș.

Prin răspunsul primit de la Secretariatul de Stat pentru Culte, adresat domnului deputat Ion Marocico, s-a comunicat: „Vă informăm că aceste unități de cult au beneficiat de sprijin financiar de la bugetul de stat, prin Secretariatul de Stat pentru Culte, pentru lucrări de construcție la Biserica ortodoxă ucraineană din Poienile de sub Munte și lucrări de reparații la Biserica ortodoxă ucraineană Rona de Sus, județul Maramureș. La data de 19.12.2013, au fost virati banii în conturile celor două parohii“.

Ion MAROCICO,
deputat

PREȘEDINTELE TRAIAN BĂSESCU A SEMNAT ÎN CARTEA DE CONDOLEANȚE

La 25 februarie 2014, președintele României Traian Băsescu a vizitat Ambasada Ucrainei în România pentru a cinsti memoria victimelor în evenimentele tragice petrecute în Capitala Ucrainei.

În timpul scurtei convorbiri cu ambasadorul Ucrainei, Excelența Sa Teofil Bauer, președintele României, Traian Băsescu, și-a exprimat speranța că noua conducere a Ucrainei va colabora cu organizații europene și mondiale în vederea obținerii unui sprijin financiar corespunzător pentru înlăturarea reformării societății ucrainene.

Ion ROBCIUC

Ambasadorul Ucrainei în România s-a întâlnit cu reprezentanții comunității ucrainene

La 12 februarie a.c., în incinta misiunii diplomatice ucrainene din București, a avut loc întâlnirea ambasadorului Ucrainei în România, Excelența Sa Teofil Bauer, cu conducerea Uniunii Ucrainenilor din România și cu unii membri ai comunității ucrainene.

Ambasadorul Ucrainei a făcut o trecere în revistă a situației și problemelor cu care se confruntă Ucraina în prezent, afirmând că ea nu se va abate de pe calea democrației și că, la momentul pot-

rivit, va semna Acordul de asociere cu Uniunea Europeană. În același sens au vorbit și unii lideri ai UUR. Luările lor de cuvânt au fost axate pe solidaritatea cu Ucraina, pe dorința

fierbinte de a aduce Ucraina pe drumul democrației și al consolidării statului de drept, pe apropierea ei de valorile politicii europene.

Toți reprezentanții comunității ucrainene, prezenți la întâlnire, au fost unanimi în a declara că sunt parteneri deplin ai Ucrainei în aspirația ei de integrare în Uniunea Europeană.

În fața unui public interesat de evoluția raporturilor româno-ucrainene, Excelența Sa Teofil Bauer a punctat felul în care au evoluat relațiile româno-ucrainene, îndeosebi cele economice. Domnia Sa a arătat că relațiile bilaterale între România și Ucraina s-au extins an

de an în multiple domenii, caracterizându-le drept dinamice și vii. Comunitatea ucrainenilor a fost și ea, întotdeauna, un factor de coeziune între cele două state vecine.

Dintre toți ambasadorii Ucrainei numiți în România, Excelența Sa Teofil Bauer s-a implicat și se implică poate cel mai mult în aprofundarea apropierii dintre Ucraina și România, dar și în cunoașterea problemelor ucrainenilor din România și susținerea soluționării lor.

În vederea rezolvării unor probleme legate de păstrarea și apărarea drepturilor naționale, ucrainenii din România vor beneficia și de sprijinul Ambasadei Ucrainei în România.

Participanții la întâlnire au primit explicații referitoare la modificările privind procedura de trecere a frontierei Ucrainei de către cetățenii străini și apatrizi.

În sfârșit, a avut loc un dialog constructiv privind activitățile pe care le va desfășura UUR în parteneriat cu Ambasada Ucrainei în România cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la nașterea poetului național ucrainean Taras Șevcenko. Liderii UUR au subliniat faptul că unele acțiuni de cinstire a memoriei marelui poet au fost deja realizate.

Ion ROBCIUC

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

**E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia**

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

**Președintele României Traian Băsescu;
Prim-ministrul României Victor Ponta;
Președintele Camerei Deputaților Valeriu
Zgonea;
Prefectul județului Maramureș Anton
Rohian;
Consiliul Uniunii Ucrainenilor,**

Subsemnații, Macioca Mihai, domiciliat în Satu Mare, str. Nicolae Titulescu, nr.17, județul Satu Mare, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, Petrețchi Miroslav, domiciliat în Rona de Sus, nr.800, județul Maramureș, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România și Horvat Irina Liuba, domiciliată în Satu Mare, Aleea Ipotești, nr.7, județul Satu Mare, secretar general al Uniunii Ucrainenilor din România, toți membri ai Prezidiului Executiv al Uniunii Ucrainenilor din România, vă trimitem următoarea

SCRISOARE DESCHISĂ

prin care aducem la cunoștința autorităților române, precum și opiniei publice din România și din străinătate, acțiunile de o gravitate extremă întreprinse împotriva Uniunii Ucrainenilor din România, patronate de către Marocico Ion, deputat în Camera Deputaților a României din partea minorității ucrainene din România, prin care se urmărește destrămarea organizației noastre și aservirea acesteia în scopuri personale.

Redăm în continuare, în sinteză, acțiunile lui Marocico Ion, precum și cele inițiate sau susținute de către acesta, pentru dezintegrarea uniunii noastre:

1. Susținerea grupului Morhan Dumitru pentru acapararea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România, prin fals, uz de fals, înșelăciune și amenințări.

Morhan Dumitru, domiciliat în Suceava, str. Gh. Doja, nr. 61 bis, județul Suceava, a comis mai multe fapte infracționale în dauna Uniunii Ucrainenilor din România, motiv pentru care a fost exclus din organizație și deferit justiției. Prin Decizia penală nr.31 din 19 martie 2012, pronunțată de Curtea de Apel Suceava, în dosarul penal nr.6733/86/2009, acest individ a fost condamnat la 3 ani închisoare cu executare și la plata unor daune materiale și morale. În prezent, acest infractor este încarcerat pentru executarea mai multor pedepse, care însumează peste 7 ani închisoare.

Pentru a scăpa de răspundere penală, Morhan Dumitru, împreună cu Grijac Gheorghe Alexa, complicele său, au falsificat mai multe documente potrivit cărora în ziua de 28.01.2012 s-ar fi organizat un Congres extraordinar al Uniunii Ucrainenilor din România care l-ar fi ales pe Bodnar Ioan - președinte și pe Morhan Dumitru - vicepreședinte al Uniunii. Pe baza actelor falsificate, Morhan Dumitru și-a confecționat o ștampilă a Uniunii Ucrainenilor din România și a început să întocmească documente în numele Uniunii. A trimis la bănci adrese prin care a solicitat schimbarea semnăturilor persoanelor autorizate să semneze actele financiar-contabile și bancare, cu semnătura lui proprie, pentru a pune mâna pe banii Uniunii. A trimis adrese la instanțele de judecată prin care a renunțat, în numele Uniunii Ucrainenilor din România, la procesele intentate de Uniune împotriva lui. A încercat o tentativă de înscriere a conducerii Uniunii, aleasă la congresul extraordinar fantomă, la Judecătoria Sectorului 1, dar cererea i-a fost respinsă irevocabil de către Tribunalul București prin hotărârea pronunțată în dosarul nr. 46999/299/2011.

Marocico Ion s-a prezentat în dosarul nr.46999/299/2011 de la Tribunalul București, în calitate de apărător ales al lui Bodnar Ioan,

președintele fantomă ales de falsul congres al Uniunii Ucrainenilor din România.

Împotriva complotiștilor, care au participat la congresul fantomă din 28.01.2012, conducerea legală a Uniunii Ucrainenilor din România a luat măsura excluderii din uniune. Marocico Ion continuă să țină legătura cu persoanele excluse și le promovează interesele. Bodnar Ioan, care a fost revocat din funcția prim vicepreședinte al Uniunii și președinte al filialei Suceava pentru participarea la falsul congres și pentru acțiunile în justiție intentate împotriva Uniunii noastre, a fost numit de către Marocico Ion în funcția de consilier parlamentar. Deputatul minorității ucrainene se prezintă la diferite posturi de televiziune din teritoriu, însoțit de persoanele excluse ca reprezentanți ai ucrainenilor din România;

2. Susținerea acțiunilor grupului Popovici Vasile și Coreniuc Dumitru pentru scindarea Uniunii Ucrainenilor din România prin înființarea Organizației huțurilor ucraineni.

Popovici Vasile, fostul președinte al organizației Repedea și Coreniuc Dumitru, fostul președinte al organizației Bistra, județul Maramureș ale Uniunii Ucrainenilor au vrut să scindeze organizația prin separarea huțurilor ucraineni și constituirea lor într-o uniune separată.

Pentru activități potrivnice intereselor Uniunii Ucrainenilor din România, Popovici Vasile și Coreniuc Dumitru au fost excluși din organizație.

Popovici Vasile a acționat în judecată Uniunea Ucrainenilor din România solicitând anularea excluderii lui din uniune, dos. nr. 6885/100/2010, de la Tribunalul Maramureș. Cererea lui a fost respinsă prin hotărârea irevocabilă a Curții de Apel Cluj. Cu toate că există o hotărâre irevocabilă de excludere a lui Popovici Vasile din Uniunea Ucrainenilor, deputatul minorității ucrainene, Marocico Ion, îl susține pe Popovici Vasile în continuare, prezentând chiar o interpelare în Camera Deputaților, înregistrată cu nr.18/43/4 iunie 2013, în care sunt prezentate o suită de minciuni și de atacuri împotriva Uniunii care l-a propulsat în Parlament.

Această interpelare a fost puternic mediatizată în mediile din județul Maramureș, deputatul Marocico Ion făcându-și un titlu de glorie din atacul în Parlament împotriva Uniunii Ucrainenilor.

3. Amestecul brutal al deputatului Marocico Ion în problemele filialelor Uniunii Ucrainenilor din România și întreprinderea de acțiuni de dezbinare, de destrămare și de schimbare a conducerilor acestora.

În loc să se ocupe de reprezentarea intereselor comunității ucrainene în Parlamentul României, deputatul Marocico Ion apare neinvitat la diferite acțiuni organizate de filiale, unde, cu de la sine putere, prezintă viitoarea conducere a uniunii, promite funcții de conducere, posturi în administrația publică, denigrează conducerea organizației etc.

La filiala Satu Mare a participat, neinvitat, la Revelionul ucrainenilor, unde a stabilit funcțiile viitoare de conducere, ignorând prevederile statutele cu privire la alegeri. Profitând de lipsa președintelui filialei, a insinuat că acesta comite fapte infracționale și urmează să fie tras la răspundere. Deputatul a încercat să-și creeze, în cadrul filialei, un grup de presiune, constituit din susținătorii lui. Același lucru s-a întâmplat și la filiala Maramureș a UUR.

4. Intervenția deputatului Marocico Ion la organele centrale ale administrației de stat, fără acordul conducerii Uniunii Ucrainenilor din România, pentru schimbarea din funcție a unor persoane, numite în funcție la propunerea Uniunii.

a. La cererea Grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților,

În atenția Consiliului UUR,

Referitor la materialul publicat în „Curierul ucrainean“ din luna ianuarie 2014 și semnat de Alexandra Cega, fac următoarea precizare: dl Ioan Bodnar nu este „consilierul deputatului Uniunii Ucrainenilor din Parlamentul României“.

**Ivan MAROCICO,
deputat**

dna Lucia Mihoc, inspector școlar cu problemele ucrainenilor din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava, a fost înlocuită cu dl Sauciuc Ilie. Domnul deputat Varujan Pambuccian, președintele Grupului parlamentar, solicitat să dea explicații pentru această cerere, a răspuns Uniunii Ucrainenilor, prin adresa nr.30.18/217/29.10.2013, că schimbarea i-a fost cerută de către reprezentantul minorității ucrainene.

La solicitarea conducerii Uniunii, să dea explicații cu privire la propunerea schimbării din funcție a inspectorului școlar, care nu intră în atribuțiile sale și care nu a fost acceptată de către forul de conducere al ucrainenilor, deputatul Marocico Ion a negat cu vehemență orice amestec, în ciuda evidenței și a adresei șefului Grupului parlamentar care-l acuză în mod direct. Nici măcar nu are curajul să-și recunoască abuzurile.

Ca urmare a diversiunii deputatului Marocico Ion a fost înlocuită din funcție o persoană care a avut rezultate de excepție în domeniul educației copiilor ucraineni, cu o persoană fără experiență, care nici măcar nu cunoaște bine limba ucraineană.

b. În media din Maramureș apar cu obstinație știri potrivit cărora, la cererea deputatului Marocico Ion, Grupul parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților a trimis adresa din 15 octombrie 2013, prin care i-a cerut primului ministru înlocuirea din funcția de consilier pe probleme de minorități, din instituția prefectului județul Maramureș, a dlui Petrețchi Miroslav cu Mihai Petru Semiuc. Deputatul Marocico Ion nu știa nici măcar faptul că dl Petrețchi Miroslav a ocupat postul prin concurs.

Pentru a-și pune în practică diversiunea, deputatul Marocico Ion face presiuni directe și prin mass-media asupra Guvernului și asupra prefectului de Maramureș pentru schimbarea din funcție a dlui Petrețchi Miroslav, măsură dezavuată de conducerea Uniunii Ucrainenilor.

Întrucât prin acțiunile sale dușmănoase și diversioniste deputatul Marocico Ion încalcă Statutul Uniunii Ucrainenilor din România, pune în pericol unitatea și interesele Uniunii, are un comportament duplicitar și nu mai reprezintă interesele comunității ucrainenilor în Parlamentul României, cerem, în mod imperativ, Consiliului Uniunii Ucrainenilor din România retragerea sprijinului politic deputatului din partea minorității ucrainene.

Prin această scrisoare deschisă am vrut să aducem la cunoștința opiniei publice faptul că deputatul Marocico Ion nu reprezintă interesele ucrainenilor din România, din contră, acțiunile lui vizează destrămarea organizației noastre și de aceea trebuie izolat ca un virus ce poate infecta interesele comunității noastre.

10.02.2014
Semnăturile,

**Mihai Macioca,
Miroslav Petrețchi,
Irina Liuba Horvat**

Conform statutului unul dintre scopurile principale ale UUR constă în promovarea identității etnice, lingvistice și culturale ale persoanelor aparținând minorității ucrainene, protejarea și întreținerea patrimoniului material și spiritual al comunității ucrainene.

Pentru realizarea acestor deziderate Guvernul României prin Secretariatul său General și prin Departamentul pentru Relații Interetnice sprijină Uniunea Ucrainenilor din România financiar pe baza unui protocol semnat între Departamentul pentru Relații Interetnice și Conducerea Uniunii.

La articolul 2) al Protocolului se specifică faptul că, așa cum prevede Hotărârea Guvernului, sumele se repartizează pentru acoperirea parțială a cheltuielilor organizației și au destinații specificate printre care cheltuieli pentru presă, carte, manuale școlare (manuale care nu cad în sarcina Ministerului Educației) și publicații.

Analizând activitatea Uniunii Ucrainenilor din această perspectivă pe anul 2013 putem spune că din totalul sumelor alocate s-a cheltuit pentru presă 27%, ceea ce reprezintă finanțarea celor 5 publicații (ziare și reviste) și următoarele cărți și manuale auxiliare pentru elevi: 1) Paul Romaniuc „Cai roșii ai inimii“, poezii, redactor Mihai Traista; 2) Mihai Voloșciuc „Lumea dincolo de prag“, poezii, redactor Mihai Mihailiuc; 3) Iuri Pavliș „Cuvânt matern“, poezii pentru copii, redactor Ivan Covaci; 4) Ivan Covaci „Rădăcini și vârfuri“, poezii noi și poezii prelucrate, redactor autorul; 5) Ivan Rebușapcă „Universul literaturii orale și scrise“, cartea a II-a, dedicată aniversării a 200 de ani de la nașterea lui

Realizări editoriale în 2013

Taras Șevcenko; 6) Iuri Parascineț „Grupetto“, antologie de cântece populare pe versuri de autori; 7) Stepan Buciuta „Prin cuvânt și faptă“, carte-document, redactor Mihai Mihailiuc; 8) Taras Șevcenko „Un apostol al neamului ucrainean“ antologator Mihai Macioca, redactor Vasile Moș, culegere dedicată aniversării a 200 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko; 9) Ioan Herbil și alții „Dialogul slavistilor la începutul secolului al XXI-lea“, editori Katalin Balazs și Ioan Herbil, volumul conține lucrările științifice ale participanților la Simpozionul desfășurat în cadrul manifestării „Zilele culturii slave“ (ediția a V-a) în perioada 11-12 mai 2012 la Cluj Napoca, Editura Cărții de Știință, Cluj-Napoca; 10) Pavlo Zaițev „Viața lui Taras Șevcenko“, 2 volume. Traducere din limba ucraineană, note și prefață la ediția românească de Corneliu Irod; 11) Gheorghe Cega „Ulma - o comună de etnie huțulă“, Studiu monografic, ediția a II-a, revizuită și adăugită. Referent științific, conf. univ. dr. Aspazia Reguș, Suceava, 2013, Tipografia SC Rof Imp SRL - Suceava; 12) Elvira Codrea „Învăț să scriu ucrainește“, Caiet pentru clasa a I-a, material didactic auxiliar; 13) Irina Bairac „Zori înfrigurate“, 14) Mihaela și Ioan Herbil „Ghid de conversație român-ucrainean“, autori Mihaela și Ioan Herbil, Editura acreditată CNCISIS (24), Tiparul executat la Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca; 15) Mihai Hafia Traista „Zâmbete maramureșene“, 16) Ivan Chideșciuc „Limba ucraineană“, manual pentru clasa a IX-a, material didactic auxiliar.

Ștefan BUCIUTA

Omătul a pus stăpânire pe întreaga țară. Iarna și-a intrat în drepturi și în Banat.

Privesc pe geam și mă pierd în fulguiala de afară, peisaj mirific de iarnă. În această liniște îmi trec prin minte multe evenimente din copilărie, adolescență, probleme curente, evenimente recente.

Așadar, am început să scriu despre ultimele activități ale ucrainenilor din vestul țării.

Timișoara sub asediul colindărilor

președinte al UUR Timiș, principalul organizator al evenimentului, citită de dna Ana Bereghi, coordonator al spectacolului. Desfășurat pe durata a circa 4

Slavomir Gvozdenovici, președintele cehilor și slovacilor din județul Timiș, dl Kusca Karol, deputatul bulgarilor din România, dl Niculae Mircovici, secretar al Camerei Deputaților, deputatul Tiuch Cătălin, directorul Departamentului

la spectacol, a fost pentru noi o mare cinste, o recunoaștere a eforturilor depuse în slujba ucrainismului.

Au fost prezenți ziariști locali, Radio TM în limba română și limba ucraineană, TVR 1, TVR 3, Canal D, Realitatea TV, TVR Timișoara. Cu toții au avut ce vedea, ce filma, deoarece au fost colindați de peste 250 de colindători sosiți din Iași, Arad, Caraș-Severin și Timiș.

O după-amiază de neuit care a început cu o emoționantă scrisoare primită din partea dnei Jaroslava Hartyányi, președinta Congresului European al Ucrainenilor, scrisoare adresată dlui Iura Hleba,

de Cultură al Consiliului Județean Timiș, dl Răzvan Hrenoschi.

Chiar dacă nu au stat prea mult

La 17 decembrie, ne-am comemorat eroii martiri ai Timișoarei; la 19 decembrie, au avut loc filmări în localitatea Știuca, tradiții de Crăciun la ucrainenii; la 20 decembrie, au început să sosească invitații la cea de-a 13-a ediție a Festivalului de colinde ucrainene din Banat; la 21 decembrie, ziua festivalului, Casa de Cultură a Ucrainenilor din Timișoara a devenit neîncăpătoare. Oaspeți de seamă: dl deputat Ivan Marocico - reprezentantul nostru în Parlamentul României, dl Ștefan Buciuta, președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, dl Iura Pauliș, scriitor și membru al Uniunii Scriitorilor din România și Ucraina, dl Miroslav Petrețchi junior din Maramureș, deputatul croaților din România, dl Slobodan Ghera, deputatul sârbilor din România, dl

ore, Festivalul de colinde, ediția XIII-a, a fost, poate, cel mai amplu de până acum, a fost, dacă doriți, o răsplătă a muncii depuse în slujba ucrainenilor. O muncă grea, care începe de la dl deputat Ivan Marocico, ce ne poartă de grijă în Parlament, continuată de dl Ștefan Buciuta, președinte al UUR, care se străduiește să asigure finanțare și prezența la aceste manifestări, apoi continuă cu președinții de filiale, în speță, la Timiș de dl Iura Hleba, care împreună cu Comitetul pe care îl conduce, se află în permanență în mijlocul ucrainenilor. Cea mai frumoasă răsplătă este prezența numerosului public, a musafirilor de prestigiu, a mass-mediei și a celor peste 250 de colindători.

Bucurie răsplătită cu multiple aplauze.

La mulți ani, tuturor cititorilor în 2014.

Gheorghe HLEBA,
președintele UUR Timiș

ZIUA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE SĂRBĂTORITĂ LA GALAȚI

Societatea multiculturală românească promovează diversitatea etnică prin inițierea și dezvoltarea de programe menite să asigure păstrarea, exprimarea, promovarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale, să combată rasismul și xenofobia și să stimuleze dialogul dintre majoritate și minoritățile naționale.

Din aceste considerente, Consiliul Județean Galați a organizat și de această dată sărbătorirea Zilei Minorităților Naționale la care au fost reuniți reprezentanți și membri ai celor zece comunități care trăiesc și activează în județul Dunării de Jos.

În respectul dreptului constituțional la identitate, lunar instituția CJ Galați organizează întâlniri de lucru a administrației publice locale județene cu reprezentanții formațiunilor etnice din județ. Aceasta constituie cadrul prin care se promovează cunoașterea și

înțelegerea între minoritățile naționale și se asigură participarea adecvată a minorităților la viața publică și se pregătesc acțiuni, activități și programe interetnice prin care se promovează diversitatea etnică, lingvistică, culturală și religioasă. Aceste întâlniri periodice ne fac să fim primii din România cu astfel de întâlniri și singurii cu întruniri periodice reale. Scopul este de a sprijini cunoașterea reciprocă între etnii din această zonă a țării, precum și reliefa rolului etniilor în menținerea unui climat de pace și stabilitate.

La deschiderea sărbătorii, atât dl dr. Nicolae Dobrovici Bacalbașa, președintele Consiliului Județean Galați, cât și doamna consilier principal pentru relații publice, Laura Toader din cadrul CJ, au evidențiat faptul că minoritățile naționale au garantate drepturi fundamentale care le permit să se manifeste și să se afirme în societatea românească în ace-

leași condiții cu majoritate și că minoritățile naționale au contribuit la dezvoltarea României ca țară multiculturală și la consolidarea relațiilor cu statele vecine. S-au referit și la faptul că scopul acțiunilor culturale desfășurate este de a dez-

Comitetul filialei Galați a UUR alături de dna Laura Toader, consilier principal al CJ Galați

volta un dialog interactiv între reprezentanți din mass-media gălățeană și reprezentanții formațiunilor etnice din județ pentru a analiza modul în care se promovează, se comunică și se media-

tizează informațiile specifice și de interes din sânul comunităților etnice gălățene în spiritul toleranței și înțelegerii. Rezultatul așteptat este acela de a crește gradul de cunoaștere și de acceptare a diferențelor culturale, religioase, etnice și lingvistice în comunitate prin mass-media locală. În cuvântările reprezentanților comunităților etnice din Galați s-a evidențiat faptul că în multe domenii importante ale vieții sociale și culturale din România sunt oameni care aparțin minorităților naționale, iar în Parlamentul României sunt

reprezentate 18 minorități naționale: maghiari, romi, ucraineni, ruși-lipoveni, eleni, turci, tătari, armeni, bulgari, sârbi, slovaci, cehi, polonezi, greci, albanezi, italieni și ruteni.

În alocuțiunea prezentată de dl Pancrat Simion, vicepreședintele comunității ucrainenilor din Galați, s-a menționat faptul că păstrarea, exprimarea și afirmarea identității etnice a persoanelor aparținând minorității ucrainene este unul dintre obiectivele fundamentale ale Uniunii Ucrainenilor din România care stimulează dialogul dintre majoritate și minoritățile naționale, precum și acordarea în permanență a sprijinului moral și material.

În general, minoritățile etnice se bucură în România modernă de drepturi și libertate care le permit să-și conserve și să promoveze specificul etnic sau cultural. Istoria protecției minorităților prin intervenție sau acorduri internaționale are rădăcini destul de adânci în Europa.

Declarația ONU din 18 decembrie 1992 este un act de respect față de orice etnie conlocuitoare este, totodată, un gest de recunoaștere a contribuției persoanelor aparținând minorităților naționale la realizările economice și spirituale ale țării noastre comune, România.

În cadrul sărbătorii s-au prezentat filme documentare, folclor specific fiecărei comunități, date despre viața și activitatea comunităților etc.

Dl Alexandru Gherbănescu, responsabil cu probleme mass-media, a expus o expoziție foto-montaj prin care a înfățișat momente importante din acțiunile culturale organizate în cadrul comunității ucrainenilor din Galați, precum și o expoziție de carte și publicații UUR.

În concluzie, această sărbătoare organizată de Consiliul Județean Galați în colaborare cu filialele comunităților existente a reflectat diversitatea socio-culturală cu care etniile însuflețesc și completează tradițiile și cultura la Dunărea de Jos, precum și linia ascendentă pe care o urmează relațiile interetnice și interumane. Scopul acțiunii a fost și acela de a promova cunoașterea pluralismului etnic și a diversității culturale pentru păstrarea identității comunităților etnice din Galați. Istoria și tradiția minorităților gălățene s-au influențat și s-au potențat reciproc cu istoria și tradiția majorității în decursul anilor de existență.

Vichentie NICOLAICIUC-KONTUȘ,
președintele filialei Galați a UUR

Revelionul ucrainenilor se serbează cu 13 zile mai târziu decât cel deja tradițional în România, ca urmare a diferenței de calendar, a utilizării de către Ucraina a calendarului gregorian, și nu a celui iulian corectat. Urmare a acestui fapt, rușii-lipoveni, ucrainenii, sârbi, bulgarii celebrează Anul Nou pe stil vechi la 13 ianuarie.

Se cuvine subliniat faptul că la fel ca și în anii anteriori, la Revelionul ucrainenilor sătmăreni au participat oaspeți din alte zone ale țării. Comunitatea ucraineană din Satu Mare a fost onorată să aibă în mijlocul ei, la petrecerea dintre ani, pe deputatul Ivan Marocico.

Fiind zi de lucru, ucrainenii sătmăreni au preferat să celebreze Anul Nou în avans. Așa se face că sâmbătă, 11 ianuarie, la Restaurantul „Auro-ra“ din Satu Mare s-au întâlnit la petrecere ucrainenii din județ, dar și din alte județe ale țării. Într-o atmosferă destinsă, sărbătorească cele aproximativ 50 de persoane s-au distrat pe cîste într-o companie plăcută, familială.

Puțin după ora 20, cei aproximativ 50 de ucrainenii și prietenii ai acestora și-au ocupat locurile la mesele desemnate de organizatorii Pavel Prodaniuc și Nicolai Semeniuc, cei care și în anii trecuți s-au ocupat de pregătirea și desfășurarea Revelionului.

Puțin după începerea evenimentului pe ritmuri ucrainene, românești și din repertoriul internațional au avut loc câteva luări de cuvânt

specifice unor asemenea momente festive. Primarul de Satu Mare, dr. Dorel Coica i-a salutat pe participanți și și-a exprimat satisfacția privind buna colaborare pe care o are cu reprezentanții filialei Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România (UUR). La rândul său vicepreședintele organizației județene sătmărene, Pavel Prodaniuc, a transmis mesajul președintelui UUR, Ștefan Buciuta, dar și cel al lui Mihai Macioca, președintele filialei sătmărene a UUR. Nu în ultimul rând, se cuvine menționat salutul deputatului Ivan Marocico, cel care și-a manifestat bucuria că o comunitate relativ mică de ucrainenii precum cea din județul Satu Mare se poate mobiliza pentru a realiza evenimente frumoase, dragi acestei etnii.

La această petrecere a sătmărenilor merită menționată și prezența dlui Iura Hleba, președintele filialei Timiș a UUR, a consilierului acestuia Vasile Drozd, a lui Paul Dancu, președintele filialei Satu Mare a Uniunii Slovacilor ș.a.

Ambientul a fost întreținut de o formație din județul Maramureș. După cum ne-a spus Gheor-

ghe Darida, șeful localului în care s-a desfășurat petrecerea, meniul a fost unul bogat, potrivit unor asemenea ocazii festive. Bucatele oferite au fost similare cu cele care se servesc de Revelion.

Prezența la Satu Mare a deputatului Ion Marocico, dar și a lui Iura Hleba nu este întâmplătoare. Aceștia au participat sâmbătă, 11 ianuarie, la deja tradiționalul Festival de colinde, organizat an de an la Sighetu Marmăției. La festival, în acest an, filiala Satu Mare a UUR a fost reprezentată de către un grup de copii de etnie ucraineană de la Școala Gimnazială cu clasele I-VIII „Gellert Sandor“ din Micula. Grupul „Miculeana“ a fost pregătit de domnișoara profesoară de limba ucraineană Nicoleta Tcaici și de colega ei Loredana Morar, care au însoțit copiii la Sighetu Marmăției.

La Revelion, a participat și președinta Organizației ucrainene de tineret a filialei Satu Mare, domnișoara Vera Lenuța Boiciuc.

Nicolai SEMENIUC,
secretar al filialei Satu Mare a UUR

Ucrainenii sătmăreni au sărbătorit Revelionul pe stil vechi

REGULAMENT SPECIFIC

privind organizarea și desfășurarea Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă în anul școlar 2013-2014

Capitolul I Cadru general

Art.1. (1) Prezentul regulament definește cadrul specific de organizare și desfășurare a Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă și este elaborat în conformitate cu prevederile Metodologiei - cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare, aprobată prin OM Nr. 3035/10.01.2012, numită în continuare Metodologie - cadru și care constituie cadrul juridic general valabil pentru organizarea olimpiadei.

(2) Olimpiada de Limba și literatura ucraineană maternă este un concurs de excelență care se adresează elevilor care au interes deosebit pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, a competențelor sociale și civice, a inteligenței lingvistice și a creativității, promovând totodată valorile culturale și etnice fundamentale, competitivitatea și comunicarea interpersonală și este organizată și finanțată de către Ministerul Educației Naționale prin inspectoratele școlare județene.

(3) Pentru organizarea și desfășurarea Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă se realizează, de regulă, colaborări, asocieri sau parteneriate cu societăți științifice/asociații profesionale și/sau instituții de învățământ superior, instituții culturale, cu alte persoane fizice ori juridice, autorități locale, organizații neguvernamentale, naționale sau internaționale, uniuni, ambasade, iar colaborările, asocierile sau parteneriatele pot include, în condițiile legii și activități de sponsorizare.

(4) Având în vedere situațiile complexe existente, referitoare la modul de studiere a limbii ucrainene de către concurenți, aceștia vor fi împărțiți pe clase și, în cadrul fiecărei clase, pe categorii, în funcție de modul de studiere a limbii ucrainene de către elevi, după cum urmează:

- categoria A: Concurenții care frecventează o unitate școlară/ secție/grupă cu predare în limba ucraineană;

- categoria B: Concurenții care frecventează o unitate școlară/ secție/grupă cu predare în limba română sau în altă limbă decât limba ucraineană și care învață limba ucraineană ca disciplină de studiu.

Art.2. (1) Olimpiada de Limba și literatura ucraineană maternă este deschisă tuturor elevilor, de la toate formele de învățământ de stat (zi, seral, cu frecvență redusă), particular și confesional, cu condiția să participe la toate etapele organizate și să îndeplinească condițiile de calificare pentru etapele ulterioare la clasa la care sunt înscriși în anul de desfășurare a olimpiadei: ciclul gimnazial - clasele a VII-a și a VIII-a și ciclul liceal - clasele a IX-a, a XII-a/ a XIII-a.

Art.3. (1) Etapele de desfășurare a Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă sunt: pe școală, locală, județeană, națională.

Capitolul II Organizarea olimpiadei. Selecția elevilor și norma de reprezentare

Art.4. (1) Olimpiada de Limba și literatura ucraineană maternă este organizată de DGÎLM din cadrul M.E.N., prin ISJ/ unitățile școlare subordonate, în parteneriat cu UUR, cu Ambasada Ucrainei în România, cu Consulatul General al Ucrainei la Suceava, cu instituții de învățământ superior din țară sau din afara țării, edituri, organizații neguvernamentale, instituții de cultură etc.

(2) Responsabilitatea organizării și desfășurării olimpiadei revine, în funcție de etapă, unităților de învățământ preuniversitar, ISJ, DGÎLM, conform prevederilor Metodologiei-cadru.

(3) La etapa națională se constituie Comisia Centrală a competiției naționale, cu cel puțin 15 zile înaintea începerii etapei naționale a competiției, la propunerea consilierului din cadrul DGÎLM și este avizată de către directorul general al DGÎLM și este aprobată de secretarul de stat care coordonează

direcția generală respectivă, conform prevederilor Metodologiei - cadru.

Art.5. (1) La etapele pe școală, locală și județeană, criteriile de departajare sunt stabilite de către comisiile de organizare și evaluare, conform prevederilor Metodologiei - cadru.

(2) La etapa națională, va participa, din fiecare județ în care se studiază limba maternă ucraineană, indiferent de forma de studiu, câte un elev/clasă pentru fiecare categorie, primul în ierarhia clasei la care a concurat, cu respectarea punctajului minim prevăzut de regulament, astfel: ciclul gimnazial 4 elevi: 2 elevi/ clasă/categorie și ciclul liceal 8 elevi: 2 elevi/clasă/categorie.

(3) Calificarea elevilor la etapa națională a olimpiadei este condiționată de obținerea unui punctaj minim de 90 de puncte.

(4) În cazul în care la un anumit nivel de studiu nu se realizează punctajul minim, locul va fi redistribuit unui alt nivel de studiu conform celui mai mare punctaj realizat, astfel încât județul să aibă șansa de a obține cele mai bune rezultate la etapa națională și la barajele de selecție a loturilor de pregătire pentru competițiile externe în domeniu, conform prevederilor art.40.(4) din Metodologia - cadru.

(5) În cazul în care se decide susținerea unei probe de baraj pentru calificarea la etapa națională la Olimpiada de Limba și literatura ucraineană maternă, aceasta va viza creativitatea elevilor. La toate etapele Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă se va ține seama de faptul că limba (competențele lingvistice) reprezintă un instrument pentru manifestarea creativității și inteligenței lingvistice, nu un scop în sine.

Art. 6. (1) Fiecare comisie județeană va transmite consilierului de la DGÎLM din cadrul M.E.N. baza de date privind elevii calificați, în formatul solicitat, în decurs de o săptămână de la afișarea rezultatelor, precum și județului gazdă pentru etapa națională, conform prevederilor Metodologiei - cadru.

(2) Programul desfășurării etapei naționale a Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă va fi propus de către inspectorul de specialitate din județul gazdă și avizat de DGÎLM din cadrul M.E.N.

Capitolul III Evaluarea și probele de concurs

Art.7. (1) Programa de olimpiadă este programa școlară în vigoare. Toate subiectele propuse și selectate vor ține cont numai de programa școlară în vigoare (competențele de comunicare) și nu vor favoriza tematic vreunul din manualele existente. Subiectele referitoare la redactarea de texte vor fi astfel concepute, încât să favorizeze utilizarea eficientă și creativă a limbii în situații reale de comunicare și să nu permită învățarea bazată pe memorarea de texte.

(2) Pentru etapele județeană și națională, subiectele și structura acestora sunt responsabilitatea consilierului DGÎLM din cadrul M.E.N. În scopul pregătirii subiectelor și stabilirii structurii acestora, toate cadrele didactice pot transmite propuneri de subiecte după modelul prezentat anterior etapelor olimpiadei, în format electronic, pe adresa consilierului DGÎLM din cadrul M.E.N. (codrea.elvira@yahoo.com). Pentru etapele anterioare ale olimpiadei, subiectele și structura acestora sunt responsabilitatea inspectorului de specialitate/inspectorului pentru minorități din fiecare județ în care se organizează Olimpiada de Limba și literatura ucraineană maternă.

(3) Timpul de lucru pentru proba de concurs este de 3 ore la ciclul liceal și de 2 ore la ciclul gimnazial.

(4) La toate etapele Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă, rezultatele probei de concurs, sunt apreciate prin punctaje de la 0 la 100, conform baremelor.

Art.8. (1) La toate etapele olimpiadei, evaluarea lucrărilor este realizată de către profesori de specialitate din învățământul preuniversitar, având merite deosebite, care nu au în competiție rude și afini până la gradul al III-lea inclusiv, și care nu au elevi calificați la clasa la care evaluează. Aceștia vor da o declarație scrisă (anexă) prin care să își asume respectarea condițiilor menționate la art. 8.alin (1).

(2) La toate etapele olimpiadei, rezultatele inițiale se comunică prin afișarea acestora, pentru fiecare categorie, pe clase, în ordine alfabetică.

(3) După afișarea rezultatelor preliminare, va avea loc o întrunire cu elevii concurenți și profesorii evaluatori, la care se vor discuta subiectele și baremele probelor de concurs, dificultățile întâmpinate etc. Elevii pot solicita să-și vadă lucrarea, iar profesorii evaluatori vor trebui să explice și să argumenteze, după caz, punctajul acordat.

(4) În cazul în care elevul consideră că punctajul stabilit de comisie nu este în concordanță cu baremul afișat, acesta poate depune contestație (nu se admite depunerea contestației de către altă persoană, de exemplu: părinte, profesor îndrumător, coleg etc.).

(5) Contestațiile se rezolvă conform Metodologiei - cadru.

(6) După eventualele reevaluări la contestații, se afișează rezultatele finale, în ordine alfabetică și valorică.

Capitolul IV Premierea

Art.9. (1) La toate etapele olimpiadei, ierarhia concurenților, în vederea premierii se stabilește în ordinea descrescătoare a punctajului obținut.

(2) La etapa națională a Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă, Ministerul Educației Naționale acordă, pentru fiecare an de studiu/categorie, maximum 3 premii, de regulă un premiu I, un premiu II și un premiu III, și un număr de mențiuni reprezentând 10% din numărul participanților, rotunjit la numărul întreg imediat superior, în cazul unui număr fracționar, cu respectarea ierarhiei valorice și a condiției de punctaj stabilită prin acest regulament. În cazul în care 2 sau mai mulți participanți obțin același punctaj în concurs, fără posibilitatea de departajare, comisia poate decide acordarea aceluiași premiu pentru punctaje egale, cu condiția respectării numărului maxim de 3 premii.

Capitolul V Dispoziții finale și tranzitorii

Art.10. (1) Toate informațiile privitoare la organizarea și desfășurarea Olimpiadei de Limba și literatura ucraineană maternă vor fi făcute publice numai de către președintele executiv al Comisiei Centrale.

(2) Formatul electronic de transmitere a datelor privitoare la elevii calificați pentru etapa națională va fi stabilit de președintele executiv al comisiei centrale și comunicat președinților executivi ai etapei anterioare. Acestora le revine răspunderea privind corectitudinea datelor elevilor, care vor fi transmise în modul indicat de către președintele executiv al comisiei centrale.

(3) Orice alte date cu privire la desfășurarea etapelor anterioare celei naționale, solicitate de către președintele executiv al comisiei centrale de la președinții executivi ai comisiilor de la etapele anterioare vor fi transmise de aceștia la termenele prevăzute și în formatul cerut.

(4) Prezentul regulament intră în vigoare în anul școlar 2013-2014 și poate fi completat și cu alte aspecte organizatorice specifice fiecărui an școlar.

(5) În anexă este prezentat modelul de declarație pentru membrii comisiilor.

Director,
Alexandru SZEPESI

Consilier,
Elvira CODREA

Comorile satului sunt puse în valoare

Consider că nu poate fi satisfacție mai mare pentru un intelectual decât primirea unei invitații de-a participa la o activitate culturală, fie ea o aniversare, o comemorare a unei personalități din orice domeniu sau prezentarea unei cărți. Tocmai de aceea am lăsat toate treburile deoparte și, neținând cont de vitregiile vremii, m-am deplasat la Todirești. De fapt, am răspuns inițiativei făcute de domnul profesor Mihai Bocancea, fost director coordonator în comună, dar și prieten vechi de zeci de ani. În plus, aveam prilejul să mă reîntâlnesc și cu trei prieteni din Dărmănești, distinși profesori Kolea Kureliuc, Dimitrie Șveduneac și Nicolae Mateiciuc, care activaseră în această comună.

Acțiunea culturală a avut loc la școală. Am rămas uimit de cum am intrat în curtea școlii: clădire modernă, foarte bine întreținută, curățenie de farmacie, luminoasă, pereții plini de lucruri folositoare pentru copii, mai mare dragul să muncești și să înveți aici. Se cunoaște și mâna de desăvârșită gospodină a directorului coordonator, prof. dr. Lăcrămioara Cocîrlă.

Dacă-am trecut pragul școlii, am mai avut o surpriză plăcută: copii frumoși, îmbrăcați elegant și foarte cuminiți, de fapt cum au fost pe tot parcursul activității la care am participat.

Doamna director a deschis activitatea, prezentându-ne pe oaspeți și precizând scopul întâlnirii noastre, deși elevii îl cunoșteau. Acțiunea noastră se încadra organic într-un proiect educativ „Prețuim valorile satului”, subintitulat foarte sugestiv „Exemple de viață demne de urmat”. Menționez că proiectul se derulează în colaborare cu Filiala Todirești a Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina.

În cuvântul său, domnul profesor Mihai Bocancea și-a prezentat aspecte din viața sa,

punând accent pe activitatea sa la catedră, dar și pe cea desfășurată în slujba comunității din Todirești. A prezentat asistenței cum se desfășoară procesul de documentare, de studiere a materialelor și elaborarea unei cărți, mai ales c-a scris cărți și în specialitatea sa de profesor de istorie-geografie. N-a uitat să precizeze că din această comună s-au ridicat oameni foarte valoroși, aproape toți dintre ei fiindu-i elevi în timpul școlii generale.

Domnul Nicolae Mateiciuc l-a felicitat pe autor pentru realizarea unei noi cărți. A combătut programele unor posturi de televiziune de slabă calitate și din care nu ai ce învăța. Îi sfătuiește pe copii să iubească și să prețuiască folclorul, mai ales producțiile folclorice liceale. Își amintește de foștii profesori din școala generală, din liceu și din facultate, care i-au fost modele în viață.

Domnul profesor Kolea Kureliuc i-a îndemnat pe copii să citească mult. Apreciază mult cartea care-a fost prezentată astăzi și i-a mulțumit autorului pentru că l-a făcut personaj din carte, astfel făcându-l cunoscut cititorilor și sub alt aspect nu numai cum a fost cunoscut ca profesor și ca fondator și conducător al cercului „Enigma”. Le-a mai spus copiilor să citească cu atenție această carte și să pornească la cules date de prin sat, mai ales de la bătrânii satului, pentru că în Todirești mai sunt încă multe lucruri nedescoperite.

Doamna Lăcrămioara Cocîrlă a avut numai cuvinte de apreciere despre această carte, pe care-a citit-o cu mare atenție, aflând astfel multe lucruri necunoscute despre viața acestui sat. Îi urează mult succes în munca de creație, pentru că-a auzit că mai are proiecte în lucru și în scurt timp ne va mai pune la dispoziție o nouă carte.

I-am felicitat pentru tot ce-am văzut și-am auzit, le-am împărțit participanților calendare realizate de SCLRB pentru anul 2014 cu portrete ale scriitorilor români. Am plecat gândindu-mă la faptul că învățământul românesc mai poate spera atâta timp, cât mai are asemenea cadre didactice cum sunt cele din comuna Todirești.

prof. Gheorghe DOLINSKI

Nu izolare, ci integrare

Remeți, o localitate românească populată de cetățeni de etnie ucraineană. Apele limpezi ale Tisei îi udă hotarul și pământul bun de cultivat legume. Vântul adie printre sălcii plângătoare și cerul luminează a despărțire. Dincolo de firul râului este țara marelui poet, prozator, pictor, Taras Șevcenko, un adevărat Eminescu al Ucrainei.

Locuitorii din Remeți sunt oameni harnici, buni cunoscători ai muncilor agricole, ai creșterii animalelor și ai exploatarea lemnului. Ei respectă țara în care trăiesc, vorbesc foarte bine limba română și, în același timp, își păstrează portul, limba, credința, obiceiurile poporului din care provin.

Aici, la Remeți, s-a născut cu câteva zeci de ani în urmă și Mihai Macioca. Încă din fragedă tinerețe, acest om a fost guvernat de frenezia faptei și prea plinul poftei de a trăi și a realiza.

A fost cel mai tânăr președinte de CAP din regiunea Maramureș. A modernizat munca agricultorilor din satul lui natal, prin organizare și muncă profesionalizată producțiile agricole și cele animaliere au crescut, ceea ce a dus la

creșterea nivelului de trai al sătenilor.

Faima acestui om a fost și rămâne focul viu al cinstei, al modului de a fi, gândi, munci, simți, spera, visa, realiza și de a ajuta.

La Mihai Macioca găsim virtuți ca modestia, voitul și înțelesul anonim al faptei, fără jeluire pentru multă cheltuire de sine și prețul sudorii investite în opera și totdeauna bucuria datoriei împlinite.

De pe ogoarele și fermele Remețiului, Mihai Macioca a fost promovat în munci de conducere la importante instituții din regiunea Maramureș și apoi în județul Satu Mare. În toate locurile unde a muncit, a dat dovadă de neastâmpărul întru faptă, limpedea viziune a lucrului căruia s-a consacrat, frenezia cu care s-a bătut și se bate să facă din azi mâine. Iată doar câteva din trăsăturile de caracter ale domnului Mihai Macioca.

Ajuns la anii meritați ai pensiei, când pentru domnul Macioca ziua ar trebui să fie a destinderii în parc, în poiene cu iarbă verde, în dulce repaus de trup și reculegere de spirit, el continuă munca și lupta cu inerția din răspuțeri, are o neistovită credință în faptă și se încălzește la focul viu al speranței, al realizărilor „zicându-și că totul e posibil pe lumea asta.”

A activat colectivele mai mici și mai mari de cetățeni de etnie ucraineană pentru a-și practica tradițiile, cultura făcând ca județul nostru să fie mai bogat prin multiculturalitate. Prin mani-

festările și spectacolele ce le organizează face cunoscută cultura și tradițiile vecinilor noștri din Ucraina, dar și al etniei ucrainene ce trăiește, muncește și creează pe pământul României.

Prin organizarea pricepută a etnicilor ucraineni, domnul Mihai Macioca nu a izolat această categorie de cetățeni, ci încearcă și reușește să-i integreze în viața de zi cu zi a românilor, în activități culturale, sportive în tot ce e în folosul cetățenilor României.

Apreciez foarte mult inițiativa domnului Mihai Macioca și sprijinul dat de organele administrației municipale și județene ca marele Taras Șevcenko să aibă o statuie în municipiul Satu Mare, în parcul din fața Muzeului Județean de Istorie.

Pe acest titan al culturii și artei ucrainene îl putem vedea zilnic trecând pe lângă bustul lui amplasat pe alea parcului. În fiecare an, la spectacolul omagial putem asculta lucrări din creațiile sale și cântece ucrainene, îl putem cunoaște mai bine pe Taras Șevcenko, cel care reprezintă o figură emblematică pentru spațiul cultural ucrainean și universal.

„A fost fecior de țaran, dar a devenit un stăpân în împărăția spiritului. A fost iobag, dar a devenit un titan în împărăția culturii umane...”, spune Ivan Franko, un alt exponent al geniului literaturii ucrainene.

Mihai SAS

Sărbătorile de la răspântia anilor 2013 și 2014, inclusiv Revelionul, le-am petrecut, pentru prima dată în viața mea, în spital. O necunoscută infecție urinară m-a ținut, fără milă, de patul bolnavului, din două însemnate unități spitalicești.

Imediat, după Crăciun, pașii m-au dus înspre Urgența Spitalului Municipal din Onești, de câțiva ani renovat, în baza unui proiect european, ajungând, în cele din urmă, la secția INTERNE a acestuia.

Colegul meu de salon, din satul Brătîla, cel scaldat de apele Tazlăului, un afluent al Trotușului, pe care este clădit municipiul, m-a primit cu multă căldură prietenească. Deși sufeream de boli diferite, amândoi ne bucuram de aceeași îngrijire atentă și bună din partea întregului personal medical. Nici n-am observat cum și când am trecut deja într-un An Nou! Doar poate prin luminile ce străfulgerau cerul orașului, la miez de noapte, în buchete multicolore, de unde te așteptai cel mai puțin, ca privitor prin fereastra salonului. Am toastat cu câte o cană de ceai, pe post de șampanie, urându-ne, ce altceva, decât sănătate („că-i mai bună decât toate!“ - parcă, altă rezonanță are această banală dorință când te afli printre bolnavii, așteptându-și tămăduirea dorită). Adormisem imediat, după ce s-au stins focurile de artificii ale Revelionului... Numai că, peste câteva ore, vor veni surorile cu tratamentul prescris fiecăruia. Dimineața, desigur, nu va întârzia slujba Sfintei Liturghii, dedicată sărbătoririi Tăierii împrejur, cea după Trup a Domnului, precum și Sf. Vasile cel Mare, ce se va oficia în Capela „Sf. Mare Mc. și Tămăduitor Pantelimon“ a spitalului. Noi vom asista, la desfășurarea ei, prin puterea Duhului Sfânt, urmărind prin ușa balconului, din capătul coridorului ce dă spre bisericuța-bijuterie, cum se adună credincioșii ortodocși, la început de An Nou, în lăcașul sfânt. Mângâiați de lumina lumânărilor, aprinse lângă capelă, ne vom închina împreună cu ei, întru rugăciunile pentru sănătatea tuturor viilor lor și întru pomenirea celor mutați la Domnul, în veșnicii, din familiile lor...

Colegul de salon se pregătește de externare, stabilită pentru ziua, când va împlini două săptămâni de spitalizare. Nu-i vindecă complet, dar este destul de optimist: „Am trecut eu prin atâtea încercări în viață - și în Brătîla, fără să mă înec în fântâna din propria-mi curte, și în Turcia, unde am muncit 6 ani, la Istanbul, scăpând și dintr-un accident rutier, precum și la inundațiile anului 1991, când m-am aruncat, de pe pod, în apele învolburate ale Tazlăului (ce au provocat, atunci, și ruperea barajului de la lacul Belci, de lângă zona industrială a orașului), salvând-o pe cumnată-mea, - așa că am nădejdea că Domnul mă va tămădui și de acest astm nesuferitor. Îi voi obliga pe cei de la Casa Județeană de Sănătate, în ciuda crizei actuale, să-mi aprobe un tratament intensiv la Sanatoriul subteran din Salina de la Tg. Ocna, ținând cont că sunt vădov, deși tânăr încă și cu o pensie extrem de mică. „Ajută-l, Doamne, pe Mitică, acela ce mi-a fost hărăzit ca să trecem, împreună, în spitalul oneștean, pragul anului 2014! Dă-le curaj, înțelepciune și mai multă omenie celor de la Casa de Sănătate din Bacău, pentru rezolvarea cazului său! M-am înțeles cu el, în cele aproape zece zile de spitalizare, precum cu un frate, deși, câteodată, l-am deranjat cu lumina, lăsată aprinsă, pentru citirea cărții de memorii a Anei Blandiana sau cu ascultarea la radio a unor concerte simfonice (exceptând, bineînțeles, Sfânta Liturghie, transmisă de Trinitas, pe care o admitea zilnic, în timp ce citea din Biblie).

După plecarea sa acasă, locul i-a fost imediat ocupat de un bătrân de peste 80 de ani, care, cu toată „opozitia“ sa față de aducerea sa la spi-

NU LOVIȚI ÎN DOCTORI!

tal, de către fiică-sa, a fost preluat, sub aceeași îngrijire atentă și profesionistă, din partea personalului secției. Cu emoție, am aflat că el este ultimul conducător al trenulețului-drezină, care traversa, în anii 1950-60, pe o linie îngustă, Oneștiul, pornind tocmai de la Scutarul Sovejei. Ulterior, a fost desființată, după ce niște inundații au rupt podul de peste Cașin, unde-i era străvechiul traseu.

Nu peste multe zile, am părăsit și eu salonul oneștean de la INTERNE, cu recomandarea expresă de a continua tratamentul într-o clinică specială de nefrologie pentru stabilirea diagnosticului corect al bolii de care sufeream. Așa am ajuns, chiar în ziua, când împlinisem 74 de ani, la Spitalul de Nefrologie „Carol Davila“ din București, la secția de Terapie Intensivă, condusă de profesorul doctor, Adrian Dan Zugravu. Dar ce-am observat aici, de la bun început, ca

organizare și îngrijire medicală de calitate, nu am avut ocazia de a vedea vreodată, în viața mea, chiar dacă nevoile sănătății personale sau ale familiei m-au purtat prin destule spitale din țară! Totul e la superlativ aici - și ca gestionarea actului medical, și ca ordine și curățenie, - ce mai! - nivel occidental, pur și simplu! Saloane, cu acces „permanent deschis“, circular răspândite pe cel dintâi etaj al clădirii noi, din bd. Dacia, nu de multă vreme construită, prin accese și de fonduri europene, asigură o atmosferă binefăcătoare liniștitoare și tămăduitoare pentru toți bolnavii, aflați sub îngrijirea ultraprofesionistă a unui colectiv medical tânăr, dar foarte bine pregătit. Și au atâtea cazuri dificile de rezolvat (dialize, accidente nefrologice, infecții urinare recidivate ș.a.), mai ales cu pacienți în vârstă, mulți depășind opt decenii de viață! Pentru toți, însă, există aceeași preocupare atentă și profesionistă, non-stop, 24 de ore din 24. Aparatura din dotare este de calitate performantă, din ultima generație, dar mai performanți sunt doctorii, asistentele, surorile medicale, infirmierele, în mod deosebit, sufletește, omeneste! Le urmează, exemplar, un grup de medici rezidenți, prezenți, zi de zi, în saloane, tot „descusând“ pe pacienți, în legătură cu apariția și evoluția suferinței și bolilor lor și notând, cu minuțiozitate, toate acestea în blocnotesurile lor rezidențiale. După fețele lor luminoase și sincere, nu cred că există vreo îndoială în ce privește hotărârea lor de a profesa în România, de a nu-și părăsi țara pentru condiții bune de lucru și salarii mai mari.

Mulțumind dlui profesor-doctor, pentru îngrijirea ce mi se acordă în cadrul secției T.I., nu am putut să nu exclam, cu admirație: „Aici, la Dvs. există atâtea căldură acumulată, că este foarte greu a determina cu exactitate, care-i mai important: cea termică sau cea sufletească, umană?“. Și încă este demn de adăugat că îngrijirea sufletească se completează foarte armonios cu slujbele Sfintei și Dumnezeieștii Litur-

ghii, săvârșite, în fiecare duminică, de un preot, în capela ortodoxă, implementată la etajul IV al Corpului „A“.

De multe ori, stând întins în patul comod, „telecomandat“, citeam din cartea „Umbre și lumini“ a prințesei Maria Cantacuzino-Enescu (solicitată chiar și de o dnă asistentă, în timp ce-mi instala perfuzia, în salon), lângă o noptieră ce-mi slujea ca loc de păstrare a lucrurilor personale, dar care se transforma, de trei ori pe zi, și într-o măsuță pentru servirea mesei, foarte gustoasă, bine pregătită (diferențiat preparată pentru diabetici și pentru ceilalți bolnavi), în ciuda regimului dietetic din spital. Sporadic, ascultam mărturisirile colegilor de salon, căci bolnavii au un dar special al povestitului, precum pescarii și vânătorii. Iată-l, de exemplu, pe pilotul bucureștean, cândva un zburător-acrobat neînfricat, pe aerodromul militar de la Bobocu-Buzău, pe supersonicele MIG-uri, povestind de boala sa necruțătoare (leucemia). Lui i se adaugă focșăneanul, fost CTC-ist, acum cu proteză la un picior (amputat din cauza diabetului), bun cunosător al serelor din Onești, de unde aprovizionă, cândva, florăriile din Focșani. Se menține, și azi încă, admirator al sportului oneștean, al Nadiei Comănești, al handbaliștilor trotușeni, inclusiv... al lui „Guriță“, adversar al acestora, de multe ori, în Sala Polivalentă de la Focșani (este vorba de celebrul campion mondial de handbal, Gheorghe Gruia, despre care mi-am permis să-i fac și o surprinzătoare destăinuire, anume că am fost coleg de clasă, cu el, la Școala militară de radiolocație din București). Dar, cel mai interesant este, totuși, aproape nonagenarul moș Șerban, neîmpăcat cu situația sa de pacient la T.I., mereu cu gândul, în special noaptea, la vacile și calul său, rămași acasă, în perioada aceasta, fără grija și dragostea lui. Asistentele, surorile, împreună cu profesorul lor, îl făcuseră „alt om“, față de cum arăta la internare, însă, acum, el le cere, tot mai insistent, ca să-l externeze, cât de urgent posibil!

Iar eu le admiram munca neobosită a acestor „albinuțe“ neostenite, ce au pentru fiecare bolnav, câte un cuvânt bun, de mângâiere și de îmbărbătare. Și, fără să vreau, îmi zbură gândul la modul cum se comportă societatea cu această breaslă de tămăduitori ai trupului și sufletului omenesc, la „mizeria“, în care sunt aruncați, de către mass-media, chiar și de propriii pacienți, de-a-valma, vinovații cu cei nevinovați, făcându-i răspunzători de toate relele sistemului. Pe deasupra, mai dorim și performanță de la ei, îi vrem să nu plece la lucru în străinătate, dar din „hoți“, „șpăgari“ și „corupți“ nu-i scoatem!

Dar, pentru mine, ei au fost și rămân niște eroi, pe câmpul de luptă neîncetată, cu un inamic necunoscut, desfășurând bătălii neîncercate, de multe ori, riscant de periculoase, în care se mai și pierd vieți omenești (precum pe front, unde nu mor doar cei ce comit greșeli, vinovați ori fără nici un fel de vină!). Acești luptători neînfricați îmi aduc alinare, trupească, sufletească, desigur, cu tămăduire!..

... nenumărat, nemăsurat ...
bobițe, finele broboade,
perfuzia-mi în corp strecoară:
pic! pic! pic! -- cine le sloboade?--
în venele-mi ce tot măsoară,
nemăsurat, fără măsură?--
„tic-tac“-ul clipelor, cedate
(cu fiecare picătură,
din veacuri de eternitate)
clepsidrei, fără de cadrane,
ce scurge lin, făr' măsurare,
secundele-mi (cu zile, anii!)--
ne-ndurător, fără oprire...
... Desigur, cu tămăduire!

Paul ȘOUCALIUC

(Urmare din numărul 253/254)

Merită arătat faptul că I. Mazepa urmărea până la sfârșitul hatmanatului său, prin corespondența asigurată de P. Orlyk, tot ce se petrecea la Bender ca și în întreaga regiune vecină cu Ucraina, ceea ce l-a ajutat să fie la curent cu toate evenimentele politice și militare în curs. Astfel, după ce Bender a obținut, la începutul secolului al XVIII-lea, statutul de reședință a seraschierului turc [guvernatorului - T.R.], după mutarea ei de la Babadag [oraș pe teritoriul Dobrogei din România de astăzi - T.R.], orașul s-a transformat într-un centru al vieții politice, diplomatice, militare și economico-comerciale, devenind principalul centru de pază la agitatul hotar nordic al Imperiului Otoman. După cum susține pe bună dreptate G. Astvațaturov în lucrarea sa privind istoria orașului Bender „priceputul seraschier Iusuf-pașa, sosind de la noua sa reședință din Bender a început nu doar să reconstruiască fortăreața, dar a reînnoit contactele diplomatice anterioare și a pornit să caute altele noi. Slăbirea puterii sultanești centrale i-a obligat pe politicienii interesați din diverse țări să se adreseze direct puternicilor guvernatori turci. Deosebit de activi erau diplomații polonezi și suedezi, interesați de actualizarea raporturilor ruso-turce. În toamna anului 1707, s-a intensificat corespondența diplomatică turco-suedeză. La începutul lunii mai 1708, favoritul lui Carol al XII-lea, regele polonez S. Leszczynski, trimite la Iusuf-pașa, la Bender, pe bucătarul coroanei Stanislaw Tarlo, de la care trimisul lui I. Mazepa, prezent la Bender „a aflat în amănunt că adeptul lui Stanislaw Leszczynski, dl Tarlo, cerea prin seraschierul din Bender ca Poarta să ajute măcar cu puțină hoardă“. „Pe lângă suedezi și polonezi, - afirmă G. Astvațaturov, - a început să-și trimită mesagerii și hatmanul ucrainean I.S. Mazepa“, ceea ce arată, pe de o parte, că el ducea o politică externă independentă față de Moscova, iar pe de alta, că își dorea fără margini să obțină independența Ucrainei. „Precaut, conducătorul cazacilor - continuă autorul lucrării despre fortăreața Bender - acționa mai exact și multă vreme ajutoarele lui Petru I nu au înțeles care este misiunea la Bender a omului de încredere al lui Mazepa, grecul Zgura, trimis la seraschierul-pașa din Silistra [până în anul 1700, Bender era subordonat seraschierului din Silistra, actuala Bulgarie - T.R.] cu complimente și cadouri reciproce, precum și cu scuze pentru nedreptățile pricinuite [în campaniile anterioare - T.R.] hoardei din Bilhorod“. Desigur, acest lucru îl cunoștea și pi-sarul general P. Orlyk.

Totuși, M. Kostomarov precizează că Zgura a încercat să-l provoace pe I. Mazepa îndemnându-l să-l trădeze în mod deschis pe țar și să treacă de partea Poloniei. Legat de aceasta, renumitul istoric ucrainean a descris astfel această situație delicată despre care experimentatul hatman știa din timp: „Domnul Tarlo i-a scris, la 9 iunie [1708 - T.R.], o scrisoare hatmanului prin care îl îndemna să se alăture regelui suedez și lui Stanislaw Leszczynski și l-a asigurat, în numele celor doi regi, că oastea zaporojeană și întregul popor ucrainean își vor păstra toate drepturile și libertățile vechi și vor dobândi altele noi numai ca hatmanul, eliberându-se de sub puterea tiranului, să se întoarcă la suveranul dintotdeauna și maica comună, Republica Polonă. Deși I. Mazepa a avut demult asemenea planuri secrete, cunoscând dublul rol provocator al lui Tarlo, a trimis această scrisoare „cancelarului rus Golovkin și l-a întrebat cum să procedeze. Țarul i-a poruncit hatmanului să-i răspundă lui Tarlo cum dorește“, verificând, probabil, încă o dată loialitatea lui I. Mazepa față de interesele Moscovei sau având în continuare încredere în el. În asemenea condiții, hatmanul ucrainean a procedat din nou cu înțelepciune. „Atunci Mazepa, -

continuă M. Kostomarov, - i-a răspuns lui Tarlo, la 23 iulie [1708 - T.R.] că ajunge ca el, hatmanul, să fie împiedicat de a fi credincios țarului său, iar

prezența lui P. Orlyk, că „în cea de a cincea zi vom fi de partea cealaltă a graniței și vom fi în siguranță“.

Hatmanul Ucrainei, Pylyp Orlyk

în plus nici poporul ucrainean nu va accepta niciodată să se unească cu polonezii din cauza cărora au suportat o mulțime de rele“, ascunzându-și, astfel, adevăratele planuri privind viitoarea uniune politico-militară cu Suedia și Polonia.

Interesant ni se pare și faptul că, imediat după curajoasa sa hotărâre politico-militară, în octombrie 1708, Mazepa trimite la Iusuf-pașa la Bender un sol cu o scrisoare lungă de opt pagini scrisă sub dictare de către P. Orlyk în care explică în detaliu motivele trecerii sale de partea regelui suedez.

În felul acesta, partea turcă, în general, dar mai ales guvernatorul Istanbulului la Bender cunoștea bine evenimentele ce priveau opțiunea istorică a lui I. Mazepa din 1708, ba mai mult, urmăreau cu atenție toate acțiunile hatmanului ucrainean din prima jumătate a anului 1709 și de aceea faptul că a apelat la autoritățile turcești, după lupta de la Poltava, cerând acordul de a se așeza, împreună cu Carol al XII-lea, la Bender nu a fost o surpriză nici pentru Imperiul Otoman, nici pentru domnitorul de atunci al Moldovei, Mihai Racoviță.

În favoarea alegerii orașului Bender ca loc de așezare au pledat, fără îndoială, mai mulți factori, și anume: deplasarea spre Crimeea, ca una dintre variante, părea, pe de o parte, periculoasă din cauză că numai cu zece ani în urmă hatmanul a participat, împreună cu Petru I, în campanii împotriva tătarilor crimeeni, ceea ce musulmanii ar fi putut să nu ierte, pe de altă parte, acesta, așa cum am arătat mai sus, a întreținut până nu demult, cu ajutorul lui P.Orlyk, relații politice și diplomatice intense atât cu seraschierul din Bender, Iusuf-pașa, cât și cu domnitorul Moldovei, Mihai Racoviță și cunoștea bine situația din Bender și din împrejurimi încă din vremea campaniilor anterioare spre sud, împreună cu S. Palii.

Important s-a dovedit a fi și faptul că I. Mazepa avea în oastea sa numeroși ostași originari din Moldova, lucru care în situația critică dată căpăta o importanță practică. Acești reprezentanți puteau să-i ofere hatmanului un ajutor concret în dislocarea oștii căzăcești pe teritoriul Moldovei ortodoxe vecine, fapt care, mai târziu, a devenit realitate.

În aceste circumstanțe, I. Mazepa a pomenit și scrisoarea sa anterioară, scrisă sub dictare de către P. Orlyk, către cancelarul rus G. Golovkin în care îl lauda pe polcovnicul Danylo Apostol din Myrhorod [fiul polcovnicului de Hadiaci și Myrhorod, de origine moldovenească, Pavlo Apostol, încă de pe timpurile lui Bohdan Hmelnyțkyi, hatman al Ucrainei între anii 1727 și 1734, părintele lui Petro Apostol, învățatul rus - T.R.], care și-a păstrat puternice legături de rude-nie în Moldova, inclusiv, la nivelul domnitorului acestui principat. În această scrisoare, I. Mazepa scria, între altele: „Numitul polcovnic Danylo Apostol este de origine moldovenească. În armată, el s-a remarcat prin vitejie și este cel mai vechi dintre toți polcovnicii, de asemenea, el și-a câștigat încrederea și dragostea întregii oști, dar mai ales a regimentelor de luptă, șeful spatelui frontului Lomikovskiy și judecătorul general Ciukevyci, precum și polcovnicul din Pryluțk sunt cuscii lui; polcovnicul din Lubno este bunicul lui; polcovnicul din Nijyn îi este cumătru, iar toți ceilalți polcovnici și persoane importante sunt fie apropiații săi, fie întrețin cu el relații strânse de prietenie“. Toate acestea luate laolaltă au influențat în mod hotărâtor decizia lui I. Mazepa care îi comunica lui Carol al XII-lea în

Aici am dori să atragem atenția asupra unui fapt care va avea o mare importanță în timpul șederii hatmanului ucrainean la Bender și care, după moartea acestuia, va afecta soarta lui P. Orlyk: în timpul trecerii Niprului la Perevolocina acesta a reușit să ia cu el atât bunurile proprii, cât și cele ale hatmanului. Este vorba de bani, pietre prețioase, veselă scumpă, inclusiv, două butoiașe cu galbeni. După cum menționa O. Subtelnyi, datorită darurilor generoase pe care i le oferea țarul, în cei 21 de ani de hătmănie, I. Mazepa a acumulat aproape 20 de mii de proprietăți și a devenit unul dintre cei mai bogați feudali ai Europei.

Alta a fost situația tezaurului și averii lui P. Orlyk. După cum a mărturisit el însuși, fugind de pedeapsa lui Petru, soția sa a reușit să salveze doar o pungă cu scrisorile lui I. Mazepa către S. Leszczynski, trei hrisoave ale țarului în chestiunea lui V. Kociubei și Iskra, „cu obiectele prețioase ale mele și câteva mii de galbeni“, cu acest tezaur ea a trecut Niprul doar în rochie, cu copiii, iar toate vietățile încărcate în 30 de care, argintul și banii s-au prăpădit pe Nipru“. Dar cel mai tragic pentru P. Orlyk a fost faptul că el a lăsat pentru totdeauna în urma sa Ucraina, obligațiile sale curente, proprietățile de lângă Nijyn, din regiunile Starodub, Cernihiv, Poltava primite pentru serviciul său ireproșabil și proprietățile din Galiția ce se cuveneau rangului său.

Acțiunile hotărâte ale lui I. Mazepa care, în împrejurări relativ calme, a reușit să treacă pe malul drept al Niprului oastea care îl însoțea, pe membrii familiilor comandanților, inclusiv ai lui P. Orlyk și ai multor cazaci, precum și bunurile mobile ale acestora, l-au convins definitiv și pe Carol al XII-lea să pornească spre Bender.

În ultimul moment, regele a abandonat cea mai mare parte a armatei sale în responsabilitatea generalului Levengavpt care, în curând, a fost luat prizonier de Petru I, acesta urmărindu-i în mod stăruitor pe fugarii.

Aflând de la prizonierii suedezi care, după interogatorii extrem de dure, erau omorâți pe loc sau trimiși în surghiun în Siberia, că hatmanul împreună cu pisarul general, precum și regele se îndreaptă spre Bender, a trimis în urmărire lor patru polcuri de călăreți în frunte cu general-maiorul G. Volkonski și brigadierul G. Kropotov. Și doar faptul că următorii au pornit cu întârziere în urma fugarilor și că ei, spre deosebire de I. Mazepa, nu cunoșteau particularitățile deplasării prin necuprinsa stepă, foarte netedă și uniformă, a salvat, în primele zile de deplasare armata ucraineană și resturile armatei suedeze de un măcel total. În stepa bătută de copitele câtorva mii de cai și de mai multe mii de infanteriști, oameni simpli, adepți și membri ai familiilor lor, sub un soare arzător de vară nepăsător la suferințele oamenilor și în lipsa aproape totală a apei potabile și a hranei corespunzătoare, întâlnind în cale doar curgane, situația a fost salvată, se pare, doar de autoritatea marelui hatman ucrainean și cunoașterea de către acesta a stepei sudice.

În lucrarea sa „Mazepa, Orlyk, Voinarovskiy. Eseuri istorice“, reeditată în 1991, la Lviv, I. Borșeak a descris astfel situația complexă din acele zile tragice.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Ion ROBCIUC

Lupta pentru libertate, identitate și independență a Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1921

(Urmare din numărul
231/232/2012)

Valul de ură împotriva bolșevicilor era așa de mare, încât puterea sovietică a fost obligată să contra-mandeze demobilizarea unităților Armatei Roșii amplasate pe teritoriul Ucrainei. Practic întregul teritoriu, în anul 1921, era în mâinile poporului răsculat.

Data fiind situația în care se afla Ucraina, conducerea Republicii Populare Ucrainene, aflată pe teritoriul Poloniei împreună cu armata sa de cca 30.000 militari, a elaborat un plan de luptă privind pătrunderea unităților sale militare în Ucraina în scopul de a se uni cu grupuri de răsculați în vederea înlăturării puterii sovietice.

Pentru a realiza acest plan, conducerea Directoratului a format o unitate militară de voluntari ucraineni, care, în noiembrie 1921, sub comanda generalului Tiutiunyk, a început al doilea „Marș de Iarnă”. Această campanie militară de iarnă a fost mai scurtă decât cea din iarna 1919-1920. Ofensiva acesteia s-a desfășurat pe trei direcții: Basarabia, Podolia și Volânia.

Grupa basarabeană, după câteva zile de marș pe teritoriul ucrainean, s-a îndreptat spre România, fără să intre în luptă cu unitățile militare bolșevice.

Grupa Volâniei, compusă din 400 de militari, a reușit să înfrângă la Volânia unitatea de cavalerie sovietică, să pună mâna pe caii acesteia și din unitatea de infanterie s-a transformat în cea de cavalerie. Această unitate a reușit să se apropie de Kiev, dar a fost obligată de armata sovietică mai numeroasă să se retragă, astfel încât la sfârșitul lunii noiembrie 1921 a trecut granița Poloniei.

Grupa Podoliei, alcătuită din 800 de militari, condusă de generalul Tiutiunyk, a avut parte de un sfârșit tragic. După 3 zile de marș, respectiv, la 7 noiembrie 1921, a reușit să ocupe localitatea Korosten. Dar lângă localitatea Bazar, aproape de orașul Jytomyr, a căzut în ambuscada cavaleriei comandate de Grigori Kotovski. O parte din militari ucraineni au căzut în luptă, iar marea majoritate au fost luați prizonieri. Dintre aceștia 359 militari au fost împușcați, la 23 noiembrie 1921, lângă localitatea Bazar. Cei care au scăpat din încercuire, inclusiv statul major, s-au întors, la 20 noiembrie, pe teritoriul Poloniei.

Această nereușită a celui de al doilea „Marș de Iarnă” din anul 1921 s-a datorat următoarelor cauze:

a) Noua Politică Economică (NEP) a fost implementată în Ucraina mai târziu decât în Rusia

centrală, ceea ce a dus la slăbirea spiritului antibolșevic al țărănimii împotriva puterii sovietice;

b) Ofensiva unității de militari ucraineni condusă de generalul Tiutiunyk, a fost efectuată toamna târziu, când țărănimea răsculată s-a retras spre case pentru iernare;

c) Puterea sovietică, care a reușit să înfrângă inamicii în alte zone ale Rusiei, a concentrat la finele anului 1920 pe teritoriul Ucrainei cca 46% din întregul efectiv al forțelor sale armate; restul de 54% au fost dirijate împotriva armatei albe (19%), polonezilor (19%), răsculaților din alte zone ale Rusiei (16%).

După înfrângerea forțelor militare polono-ucrainene și a armatei lui Vranghel, Armata Roșiei și-a concentrat forțele militare împotriva răsculaților din Ucraina.

d) Mare parte a poporului ucrainean istovit de cei 7 ani de războaie neîntrerupte pe teritoriul său, a abandonat, practic, lupta împotriva puterii sovietice.

VI. Republica Populară Ucraineană de Vest (18 septembrie 1918 – 18 martie 1921)

În paralel cu acțiunile militaro-diplomatice desfășurate de Republica Populară Ucraineană, în perioada 1917-1921, pentru obținerea independenței, suveranității și identității sale naționale, în septembrie 1918, ca urmare a destrămării Imperiului Austro-Ungar, ucrainenii din Galiția (care aveau mai multe drepturi politico-culturale decât ucrainenii aflați sub ocupația regimului țarist) s-au pregătit pentru preluarea puterii. În acest scop, la Lvov, a fost organizat Comitetul Militar Ucrainean, în fruntea căruia a fost numit Dimitri Vitovskyi, șeful unității militare de pușcași ucraineni galițieni.

De asemenea, la Lvov, la 18 septembrie 1918, a fost organizată o adunare a deputaților ucraineni care făceau parte din Parlamentul austriac și a reprezentanților partidelor politice și organizațiilor civile ucrainene. Această adunare a hotărât crearea Radei Naționale Ucrainene din Galiția, al cărei președinte a fost ales Evhen Petrușevyci.

Pentru atingerea acestui obiectiv, la 30 octombrie 1918, deputații ucraineni au solicitat Parlamentului austriac predarea întregii puteri politico-administrative din Galiția, Bucovina și Ucraina Subcarpatică (care erau încorporate în Imperiul Austro-Ungar) către Rada Națională Ucraineană din Galiția. Această cerere a fost respinsă de Parlamentul și Guvernul austriac.

Ca urmare a acestui refuz din partea Austriei, în noaptea de 1

noiembrie 1918, unitatea militară ucraineană, aflată în subordinea Comitetului Militar Ucrainean (alcătuită din 1500 de soldați și ofițeri) a dezarmat la Lvov și în alte localități din Galiția, unitățile alcătuite din militari neucraineni, a ocupat principalele instituții guvernamentale austriece, fapt care a determinat unitățile militare germane și austriece să părăsească Galiția.

În această situație, la 13 noiembrie 1918, la Lvov, Rada Națională Ucraineană din Galiția a numit noul stat creat: Republica Populară Ucraineană de Vest (R.P.U.V.). Totodată, a fost format primul guvern – Comitetul de Stat la conducerea căruia a fost numit Kost Levițkyi. În componența R.P.U.V. a intrat un teritoriu de cca 70.000 kmp, locuit de cca 6 milioane de locuitori, din care 75% erau ucraineni.

Hotărârea Radei Naționale Ucrainene din Galiția nu era agreată de statul polonez. Drept urmare acesta a declarat război R.P.U.V. Trupele poloneze fiind superioare din punct de vedere numeric și al capacității militare, au determinat părăsirea Lvovului de către unitățile militare ucrainene; totodată, Rada și Guvernul R.P.U.V. s-au mutat la Ternopil.

La 1 decembrie 1918, reprezentanții Republicii Populare Ucrainene și cei ai Republicii Populare Ucrainene de Vest s-au întâlnit în localitatea Fastov, unde după tratativele purtate, au semnat Acordul privind unirea celor două state într-unul singur. Denumirea R.P.U.V. a fost schimbată în Regiunea de Vest a Republicii Populare Ucrainene.

Din păcate această unire s-a dovedit a fi mai mult formală. Rada Națională a R.P.U.V. a emis o serie de acte legislative privind organizarea armatei, crearea administrației provizorii, limba de stat, educația, cetățenia și reforma agrară. Guvernul R.P.U.V. a încercat să stabilească relații diplomatice cu multe state europene. În februarie-martie 1919 s-au desfășurat în Galiția lupte, cu oarecare succes, între unitățile militare poloneze și ucrainene. În mai 1919, armata generalului polonez Galler, bine înarmată și instruită, fiind ajutată de Antanta, a reușit să învingă Armata Ucraineană Galițiană și să ocupe aproape toată Galiția.

În această situație dificilă, Rada Națională Galițiană a hotărât dizolvarea Guvernului R.P.U.V., întreaga putere fiind transferată dictatorului Evhen Petrușevyci, ceea ce nu era agreat de Directoratul R.P.U.

În iunie 1919, Armata Ucraineană Galațiană a trecut la contraofensivă, care la început s-a desfășurat în favoarea ei, dar ulterior, din cauza superiorității unităților militare poloneze, aceasta a fost nevoită să se replieze în zona Kamianet-Podilskyi, unde se afla provizoriu Guvernul și Directoratul Republicii Populare Ucrainene. Astfel, la 16 iulie 1919, Polonia a reușit să ocupe întreaga Galiție.

Din această cauză, conducerea Armatei Ucrainene Galițiene, a trădat înțelegerea avută cu conducerea Directoratului și Guvernului R.P.U., trecând de partea Armatei Albe conduse de generalul Denikin și ulterior un timp a luptat alături de Armata Roșie.

Așa cum am arătat, conform Convențiilor de la Varșovia (18 martie 1918) și Riga (18 martie 1921), Galiția a trecut definitiv în componența Poloniei.

VII. Crearea Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene

În perioada 10-12 decembrie 1917, Rada Centrală Ucraineană a organizat la Kiev alegeri pentru Adunarea Constituantă. Ca urmare au învins socialiștii ucraineni, iar bolșevicii au obținut numai 10 procente. Cu toate acestea, bolșevicii au încercat forțarea obținerii puterii în Adunarea respectivă. Nereușindu-le această tentativă, au fost nevoiți să se mute în orașul Harkiv, situat aproape de granița cu Rusia Sovietică. Aici au format Guvernul Sovietic Ucrainean. Zona în care se află orașul Harkiv era deja ocupată de trupele bolșevice comandate de Antonov-Ovseenko.

Din această cauză relațiile Radei Centrale Ucrainene cu Rusia Sovietică s-au înrăutățit simțitor. Drept urmare, la 12 decembrie 1917, la Kiev au fost dezarmate trupele militare sovietice, care pregăteau insurecția armată împotriva Radei Centrale Ucrainene.

Aflând de această acțiune a Radei, Sovietul Bolșevic al Comisarilor Poporului din Petrograd a transmis, la 17 decembrie 1917, Guvernului și Radei Centrale Ucrainene ultimatumul prin care cerea permisiunea intrării trupelor sale pe teritoriul Ucrainei și oprirea prin forță a trecerii ofițerilor și cazacilor ruși spre Don, unde generalii ruși Kornilov, Alekseev și Denikin au început, din 2 noiembrie 1917, să formeze o armată voluntară, care să lupte împotriva trupelor bolșevice.

(Continuare în numărul următor)

Mihai POCORSCHI

Apariția cărții cu titlul de mai sus a fost o surpriză extrem de plăcută pentru mine și, desigur, pentru alți cititori din România.

În carte sunt prezentate în mod cronologic viața și faptele eroice ale colonelului Hnat Porohivski, un luptător înfocat pentru independența, suveranitatea și statalitatea Ucrainei, începând cu intrarea sa în armata Imperiului țarist și continuând ca imigrant în România în calitate de ofițer în Serviciul Special/Secret al Informațiilor din Armata Română (S.S.I.) pe frontul antisovietic. Hnat Porohivski este tatăl doamnei Olga Andrici care, anul trecut, și-a sărbătorit a 80-a aniversare de la naștere. Din această carte aflăm multe informații despre Hnat Porohivski direct de la fiica sa sau de la autorul cărții, Vadim Guzun.

Iată ce scrie Hnat Porohivski, de pe front, soției sale și fiicei într-o scrisoare din noiembrie 1942: „Eu m-am angajat să servesc interesele României cu tot devotamentul la care este capabil vreun om fiindcă sunt ferm convins că atât acum, cât și în viitor, interesele poporului ucrainean vor depinde numai de interesele și prosperitatea poporului român“.

În capitolul I, intitulat „Tatăl meu, colonelul“, scris de fiica sa, care conține peste 30 de pagini, se împletesc mărturiile fiicei despre tatăl său cu mărturisirile colonelului despre diferite evenimente din viața sa și a camarazilor săi de după eliberarea României. Olga Andrici deapănă amintiri despre tatăl său și mama sa Nelly (prezintă copilăria colonelului, studiile civile și militare, activitatea militară din tinerețe, aderarea la ideile naționaliste ucrainene ale lui Petliura, înfrângerea de către Armata Roșie și peregrinările sale și ale regimentului pe

care l-a condus pe teritoriul României: mai întâi trecerea Prutului, staționarea imigranților la Brașov, apoi la Făgăraș și, în sfârșit, la Oradea Mare etc.).

Hnat Porohivski întemeiază Comitetul Refugiaților Ucraineni din România (CRUR), care era subvenționat de Guvernul Ucrainei din exil. CRUR va desfășura activități culturale deosebite pentru a menține trează conștiința ucraineană a membrilor săi.

Hnat o cunoaște pe Nelly, originară din Chi-lia Veche, cu care se căsătorește, întemeind o familie în care, mai târziu, se va naște fiica lor Olga.

În alte locuri, Olga strecoară mărturisirile tatălui său despre ospitalitatea românilor cărora Hnat adesea le este recunoscător.

Capitolul „Tatăl meu, colonelul“ se încheie cu mărturisirea autoarei: „Cel mai mare regret al meu este și va fi că tatăl meu nu a trăit să vadă că visul lui sfânt s-a realizat, Ucraina a devenit liberă și independentă!“. Apar în acest capitol multe fotografii care îi înfățișează, în diferite momente ale vieții, pe părinții Olgăi și ale unor colaboratori ai colonelului.

Partea a doua a cărții, cea mai întinsă, cuprinzând perioada 15 decembrie 1920 - decembrie 1921, este intitulată „Emigrația militară ucraineană din România“. În ea sunt reproduse articolele scrise de Porohivski în intervalul de timp de mai sus, preluate din revista științifico-militară „Tabor“, Editura „Do zbroi“ din Lvov. Articolele sunt traduse în română de Olga Andrici. Capitolul se încheie cu „Lista și rezumatul documentelor“, apoi cu încă câteva pagini cu documente, având subtitlul „Notă informativă a lui Hnat Porohivski“ în

care sunt reproduse diferite note, mai scurte sau mai lungi, adresate Marelui Stat Major al Armatei Române. Notele sunt în românește, însă se încheie cu o scrisoare a lui Hnat adresată colonelului ucrainean Efremov.

Urmează încă aproape 200 de pagini de note ale colonelului Hnat Porohivski în care sunt prezentate numeroase întâmplări la care acesta ia parte în calitate de trimis al Serviciului Special de Informații al Armatei române. Armata română primea din partea colonelului Porohivski un mare ajutor, deoarece el pregătea hărți militare operative, bazate pe realități noi ale sovieticilor, favorizând obținerea victoriilor pe diferite aliniamente ale frontului.

Cartea se încheie cu cuvinte excepționale despre calitățile colonelului Porohivski, apărute pe coperta a IV-a, pe care le cităm aici, în parte: „În anul 1920, într-o luptă inegală cu trupele bolșevice, în fruntea Brigăzii a doua de Mitraliere a Armatei Naționale Ucrainene, locotenent-colonelul Hnat Porohivski s-a retras pe malul drept al Nistrului [devenind] lider al emigranților ucraineni care s-au salvat din fostul Imperiu rus în România; în anul 1931 absolvă Școala Superioară de Științe Administrative din București, iar, în 1940, devine comisar al Guvernului ucrainean în exil pentru statele balcanice. Din anul 1930, lucrează pentru Serviciul Secret de Informații al Armatei Române sub numele conspirativ Ciobanu, loialitatea sa fiind determinată nu doar de orientarea antisovietică, dar și de ospitalitatea oferită...“.

Felicitări ambilor autori că ne-au recuperat memoria Eroului Ucrainei, numit simplu Hnat Porohivski. Recomandăm ca toți ucrainenii din România să o citească și să cunoască viața eroică a acestui personaj.

prof. Vichentie NICOLAICIUC

În cadrul Bibliotecii Bucovinei „I.G. Sbiera“ din Suceava funcționează de peste o jumătate de an cenaclul literar „Mihail Iordache“, sub egida Societății Scriitorilor Bucovineni. Vicepreședintele SSB este poetul Ion Cozmei.

Lunar, de regulă în prima marți, se desfășoară lucrările cenaclului, moderator fiind dl Ion Cozmei. Ședințele de lucru se țin în sala „Elena Greculesi“ din cadrul Bibliotecii Bucovinei „I.G. Sbiera“.

În ședința de lucru din luna februarie au fost prezentate etniile armeană și ucraineană prin intermediul publicațiilor „Ararat“ a Uniunii Armenilor din România și „Curierul ucrainean“ a Uniunii Ucrainenilor din România.

Profesorul de istorie-geografie Adrian Popovici a susținut un curs de istoria Armeniei, de la începuturi și până acum.

Părintele paroh Torkom Azad Mandalian a spus celor prezenți că la Suceava sunt singurele mănăstiri armenesti din Europa, adică

„CURIERUL UCRAINEAN“ ÎN CENACLU

Zameca și Hagigadar. Tot părințele paroh a arătat faptul că revista „Ararat“ a fost fondată de filologul Vartan Meștugean în 1924, subliniindu-i conținutul divers: istorie, literatură, cultură emanate de comunitatea armeană.

Din partea UUR, au participat mai mulți corespondenți ai „Curierului ucrainean“: Vichentie Nicolaiciuc, Ioan Chideșciuc, Lăcrămioara Grigoriuc, Felicia Grigoraș și ultimul pe listă, cu voia dumneavoastră, subsemnatul.

Dl prof. Vichentie Nicolaiciuc, fost deputat în Parlamentul României din partea etniei ucrainene, a prezentat „Curierul ucrainean“. Domnia sa a subliniat faptul că în fiecare număr al revistei, pe prima pagină, apare cu materiale interesante prof. Ion Robciuc, redactor-șef. Restul sunt articole cu tematică diversă care, de asemenea, prezintă interes pentru cititori.

Tot în cadrul cenaclului, prof. Ioan Chideșciuc și-a prezentat manualul de limba ucraineană pentru clasa a IX-a.

La propunerea poetului Constantin Hlușneac s-a ținut un moment de reculegere în memoria celui care a fost deputatul Mircea Grosaru, reprezentantul minorității italiene în Parlamentul României.

Printre participanți i-am mai remarcat pe domnia Mugur Geu de la „Crai nou“, economistul Vasile Tcaciuc (Dănila) și celebrul rebușist Virgil Vârvăreanu (Suceava).

Ședința de lucru a cenaclului s-a încheiat cu un recital de poezie din bardul liricii ucrainene Taras Șevcenko, susținut de Ion Cozmei.

Kolea KURELIUK

„Viața lui a fost parcă o boare reflexivă de rouă. El s-a dedicat vieții sale cu cuget într-o fremătândă tensiune, mereu în explorarea necunoscutului, în apropierea și înțelegerea acestuia. Inima sa onestă n-a fost niciodată înșelată de vreun gest, de vreo frază incorectă, el și-a trăit expresia inimii curat, corect poetic ca orice scriitor adevărat“¹, scria Mykola Corsiuc pe coperta volumului postum, apărut în 1980 și intitulat, semnificativ, *Zbor întrerupt*.

Scriitorul Ivan Fedco s-a născut la 15 aprilie 1938 într-o familie de țărani din localitatea Rona de Sus, județul Maramureș - Verhneanka, cum o va numi mai târziu în creațiile sale literare. La apariția sa ca scriitor localitatea dăruise deja literaturii evreiești pe scriitorul Wolf Tamburu, iar mai târziu va dăruia literaturilor ucraineană și română pe scriitorii Mihai Nebeleac, Paul Romaniuc, Marta Bota, Ana Traista Ruști, Maria Oprișan și pe Mihai Hafia Traista.

După terminarea școlii primare în satul natal, în 1950, Ivan Fedco urmează Școala Pedagogică Ucraineană din Sighetu Marmăției, unde profesorul și scriitorul Denis Oneșciuc îi deschide drumul spre literatură, iar în 1952, când renumitul poet ucrainean Andri Malyško vizitează Sighetul, la serata literară organizată cu această ocazie, Ivan Fedco citește din propriile-i creații, iar la sfârșitul seratei marele poet, luându-l în brațe și sărutându-l pe frunte, îl felicită pentru ele, profetându-i o strălucită carieră literară.

În acești ani se împrietenește cu un alt viitor scriitor ucrainean, Stepan Tcaciuc, care va scrie despre el: „Îmi aduc, îmi aduc aminte bine, de parcă ar fi fost ieri (...) Ivan Fedco era înalt, puternic și frumos. Întotdeauna avea ceva de spus, dar în felul său, cum îi dicta conștiința sa întotdeauna curată“.

După terminarea Școlii Pedagogice, în 1956, funcționează ca învățător atât în satul natal, cât și în alte sate ucrainene din Maramureș, iar din 1957 devine student, la fără frecvență, la Facultatea de Filologie, secția ucraineană-română din cadrul Universității București.

Între anii 1962 și 1966, ocupă funcția de director la școala din localitatea Bârsana de pe Valea Izei, județul Maramureș, după care predă limba și literatura română la Liceul nr. 3 din Satu Mare, unde va fi titular până la 13 septembrie 1979, când la vârsta de 41 de ani trece în eternitate.

IVAN FEDCO - piatra de temelie a literaturii ucrainene din România

Ivan Fedco a debutat în anul 1958 în revista bilunară „Novyi vik“, a colaborat la volumele colective *Серпень* (August, 1964), *Наші весни* (Primăverile noastre, 1972) și *Обрії* (Orizonturi, I - 1979, II - 1981), de asemenea, este autorul primului volum original de proză scurtă scris în limba ucraineană și apărut în România după 1944, *По новому шляху* (Pe drumul nou, 1960). În 1977, i-a apărut volumul *Новели* (Nuvele), iar postum culegerea de povestiri *Обірваний політ* (*Zbor întrerupt*, 1980).

„Ivan Fedco nu a murit, scria Stepan Tcaciuc, deoarece aleșii muzelor niciodată nu și încrucișează mâinile și nu închid ochii, doar devin argonauții lumii de dincolo (...) de aceea, deasupra mormintelor creatorilor de frumos, vântul recioplește timpul ce atârână încremenit, transformându-l în monument etern și în Carte a Vieții, mereu deshisă, în care anii vor scrie cu litere de aur tot ce soarta nu le-a permis lor să scrie. Fiecare an trecut va avea ce și cum să spună despre omul și scriitorul Ivan Fedco“.

Sunt de acord cu Stepan Tcaciuc că Ivan Fedco trăiește dincolo de timp, forma și prezența existenței sale sunt amintirile despre el, de aceea el este veșnic, cum veșnici sunt toți creatorii de frumos, deoarece amintirile nu mor, ci se transmit din generație în generație spre pomenirea lor.

Scrisul este o îndeletnicire pe cât de frumoasă, pe atât de chinuitoare. „Scriu trei degete, iar de durut doare întreg corpul“, spunea Ivan Velicikovski, iar eu aș adăuga că doare și întreg sufletul. Ivan Fedco scria foarte mult, dar publica rar, după cum mărturisesc confrății timpului său.

Volumul de proză scurtă *Pe drumul nou*, la fel ca și autorul ei, a devenit piatra de temelie care stă la baza literaturii ucrainene din România. Momentul apariției acesteia a fost unul radical, deoarece până atunci în creația literară ucraineană din România locul de frunte îl deținea poezia. Apariția volumului a însemnat că paginile revistei bilunare „Novyi vik“ deveneau neîncăpătoare pentru întreaga „producție“ literară de expresie ucraineană, care devenea din ce în ce mai matură. Scriitorii ucraineni din România au trecut pragul unei literaturi de ocazie și au pătruns în sfera creației sistematice.

Principala temă a povestirilor sale, după cum reiese și din titlul volumului *Pe drumul nou*, -

este lupta dintre vechi și nou în perioada colectivizării. Bineînțeles, ca fiu de țăran, Ivan Fedco nu putea să nu scrie după anumite canoane literare impuse de realismul socialist.

„... pentru scriitorul tânăr din acea perioadă, importantă era demonstrația (artistică, evident) a tezei la modă atunci. Privind triumful luminii asupra întunericului, a binelui (dreptății), asupra răului (nedreptății) - acțiuni în care, pe prim-plan, apărea tipul de erou dărz și luptător, scriitorul definindu-se, prin „scoterea la lumină“ a tuturor acestora, ca un militant“ (spune Ion Petrovai în opera amintită mai sus).

Criticul literar Alexandru Pintescu, care l-a cunoscut bine pe Ivan Fedco scria în articolul său, intitulat „Recviem pentru Ivan Fedco“ (*Informația Zilei*, Satu Mare, 13 septembrie, 2001): „Puținele argumente iconografice ni-l arată ca pe un ins fericit în mediul familial, apoi e măcinat de suferință pe durata ultimei boli, dar dornic parcă de a ne transmite nouă, tagmei scriitorilor, un mesaj de solidaritate și toleranță și acea flacără arzând mocnit într-un spirit însetat de real, dar trăind într-o perfectă și perpetuă idealitate“.

Ivan Fedco este un scriitor important pentru literatura ucraineană din România, sperăm că opera lui va fi în primul rând reeditată, introdusă în manualele de literatură ucraineană, citită și studiată de generațiile viitoare, căci după cum spunea Maksym Rylskyi: „Numai păstrând amintiri despre alții, lăsăm amintiri despre noi“. Deoarece amintirile sunt un turn al Babelului pe care nu-l poate dărâma nimeni și nimic. În romanul *Eu, Bohdan* Pavlo Zahrebelnyi scrie: „Cine a spus că turnul Babel a fost dărâmat? Oamenii continuă neîncetat să-l ridice, numai că de data aceasta se numește - Memorie. O mulțime, de ordinul milioanele de oameni, zidesc memoria unei singure personalități. Câtă nedreptate!“.

Sau poate că tocmai aceasta este adevărata dreptate, dreptatea supremă a vieții, cine ar putea răspunde?..

¹Traducere de prof. dr. Ion Petrovai, *Multiculturalism în Țara Maramureșului, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2007, pag. 170.*

Mihai TRAISTA

Despre Eminescu, altfel...

Sediul UUR Suceava a găzduit joi, 23 ianuarie 2014, o manifestare culturală dedicată poetului Mihai Eminescu. Moderatorii evenimentului au fost poetul Ion Cozmei și președintele filialei Suceava a UUR, Boreslaw Petrașuc.

„Ne-am întâlnit astăzi aici pentru a sărbători un om care a schimbat viața unei națiuni... încercăm să ne întâlnim cu un altfel de Eminescu... diferit de cel pe care-l cunoaștem din cărți, descoperindu-l pe Poet ca pe un om simplu care a trăit bucurii și tristeți, ne va fi mult mai ușor să-i înțelegem genialitatea“, a spus președintele filialei Suceava a UUR, Boreslaw Petrașuc.

Descendent al familiei Eminovicilor din Călinești-Cuparencu, poetul Ion Cozmei a prezentat crâmpoie din biografia lui Eminescu, începând din momentul în care bunicul poetului, „emigrantul ardelean Vasile Eminovici - primul dascăl al parohiei din Călinești lui Cuparencu“ a poposit în satul sucevean și terminând cu

moartea poetului. „Eminescu este poetul tuturor românilor, adulat la Cernăuți și Chișinău, se bucură de o mare atenție și în spațiul ucrainean contemporan. Încercăm să păstrăm vie amintirea poetului și în satul în care au trăit bunicii săi. În acest sens, amintim existența la Călinești-Cuparencu a bustului poetului realizat de sculptorul botoșănean Marcel Mănăstireanu și a punctului documentar „Vasile Eminovici“ realizat de inginerul Florin Usatiuc. De asemenea, voi face în continuare demersuri pentru ca școala din localitate să poarte numele tatălui poetului, Gheorghe Eminovici“, a mai spus Ion Cozmei.

Personalitatea lui Mihai Eminescu a fost evocată și de profesorul Emil Simion „... despre Eminescu s-au spus și se vor spune multe cât va exista pământul. Și deși după 1989 au apărut detractori ai poetului, acesta rămâne un pisc intangibil...“.

Au mai luat cuvântul viceconsulul Volodymyr Palesika de la Consulatul Ucrainei la Suceava, Ilie Sauciuc, inspector școlar pentru limba ucraineană de la IȘJ Suceava, părintele Ioan Bârsan, consilier al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților.

Un grup de eleve de la Colegiu Național „Mihai Eminescu“ Suceava, care studiază limba ucraineană, coordonate de doamna profesor Lucia Mihoc au recitat din lirica eminesciană și au interpretat cântece pe versurile poetului. Momente muzicale au oferit celor prezenți și părințele Mihai Cobziuc, precum și Nicoleta Danețliuc și Petru Șoiman.

Încheiem rândurile de față cu două activități aflate încă în faza de proiect, dar a căror concretizare ar fi o frumoasă realizare pentru viața culturală a Bucovinei. Filiala Suceava a UUR își propune organizarea unei excursii cu elevii suceveni în orașul Cernăuți, oraș pe ale cărui străzi și-a purtat pașii copilul Eminescu. De asemenea, filiala suceveană își propune să-l facă cunoscut pe poetul ucrainean Taras Șevcenko în rândul liceenilor din județul nostru.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Iuri Pavliș: Am învățat să zidesc de la meșterul Manole

Aniversării a 75 de ani de viață

Acum trei ani publicam în revista literar-culturală a scriitorilor ucraineni din România „Naș holos“, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la debutul poetului ucrainean Iuri Pavliș în literatură (1961) un eseu „Iuri Pavliș, poetul rondelurilor noastre, al pantumelor și gloselor“, specii ale poeziei fixe, în care poetul se-ntrece cu sine etalându-și măiestria poetică de invidiat, care astăzi devine o pasăre din ce în ce mai rară, deși se scrie mai mult ca niciodată blamându-se spațiul curat al hârtiei și conștiinței noastre încă neafectate pe deplin. La cei cincisprezece luștrii ai săi (n. 19.03.1939) poetul Iuri Pavliș este în plină activitate, publicând versuri măiestrite în presa ucraineană, iar acum 5 ani, la împlinirea a 7 decenii de viață redactorul Mihai Mihailiuc i-a publicat o binemeritată antologie poetică „Roua cuvintelor/Роси слів“, demonstrând că un poet adevărat se caracterizează prin rafinament poetic, abordare de specii fixe, dificile, căutări emblematică și revelatoare din punct de vedere ideatic și formal etc., ceea ce nu-i la îndemâna oricui.

Alături de aceste câteva considerente generale de conduită poetică îmbucurător e faptul că poetul aflat într-al optulea deceniu de viață este un deschizător de drumuri pentru literatura ucraineană din România, întrucât se numără printre primii noștri poeți în deceniul al șaselea (o dovedește ziarul „Novyi vik/Veac nou“) publicând primul său volum de versuri „Prin muncă, cântec și iubire/У праці, у пісні, в любові“ (1961) cu un an în urma redactorului de direcție al acestui ziar, Oxana Melneciuk, deși poeziile lui I. Pavliș erau publicate în acest ziar între anii 1956-1960, apoi selectate în volum și-au așteptat rândul convenit unui anonim, cunoscut deja prin poezia sa vivace, cu tentă proletcultistă (se vede din titlu) căci altfel nu se făcea literatură. Cu toate acestea, arătam acum trei ani, comentând debutul poetului, această poezie de început a literaturii ucrainene

la noi se definea pe atunci și până azi prin atașament și dragoste față de natură și oameni, prin sentiment al apartenenței sale etnice ucrainene, ce i-a permis să valorifice potențialul armoniei limbii materne. Ca sursă inepuizabilă a muzicalității poetice adevărate, țesându-se astfel din cuvinte o poezie caldă, suavă, muzicală, care pe lângă declarativismul impus de vremuri, conține versuri ce dănuie și azi.

Antologia „Roua cuvintelor“ (București, 2008), care cuprinde selectiv poeziile din volumele „Acorduri/Акорди“ (1974), „Trepte/Сходи“ (1979), „Valuri/Хвилі“ (1982) și „Drumuri/Дороги“ (1985) îl determină pe autorul prefeței M. Mihailiuc „Dăruiește-mi piscul de munți...“ să considere perioada acestor unsprezece ani cea mai rodnică, întrucât poetul a știut, așadar, să culegă din piscuri muntoase „Roua cuvintelor“ sau florile de colț am zice noi, oferind acest „dar poetic“ nouă cititorilor.

Există în volumele sale adevărate perle poetice cum e cea din „Acorduri“ - „Chemarea Mioriței“, ce se vrea un ecou al mării capodopere populare românești, a baladei „Miorița“, bazate la I. Pavliș doar pe motivele oiței năzdrăvane și a măicuței bătrâne, care la chemarea jalnică a Mioriței - orfane de stăpân retrăiește drama - tragedia morții fiului său și-l caută cu disperare: *Miorița plânge./ Plânge cu sânge./ Pe măicuța o frânge./ Căci Steluța sa/ Nu mai lumina./ Miorița plânge/ Măicuța bătrână/ O simte la stână./ Simte plâns și chin/ De căzu la prag/ În rugă de cel drag... (Roua cuvintelor, p. 34, traducere proprie).*

Disperarea atinge cote alarmante a unei adevărate mame-martir care e-n stare de orice numai să-și regăsească fiul. Portretul ei pare mai degrabă un portret sculptural, o matrită a durerii incomensurabile proiectate dinspre teluric în înălțimi cosmice, unde, până la urmă, toți ne găsim alinarea: *Măicuța bătrână./ Zbârcită, preabună/ Cu buze de lut, pale./ Obraji negri de jale./ Văzul - fata morgana/ Inima-i - veșnica rană/ Forța - a gândului fiori/ Gân -*

durile - a zilei zori/ Mergea într-o lume/ Neștiind anume/ Colo, unde-o așteaptă-/ Cerul, lumea dreaptă (Idem, p. 36).

Poetul I. Pavliș tratează tema iubirii nestinse dintre mamă și fiu sub semnul sfințeniei a celei ce dăruiește viață și suferă cumplit pentru pierderea odraslei sale și-și urmează destinul creștinește la chemarea de pretutindeni a Mioriței din ceruri și de aiurea. Sperând într-o liniște postumă prin rugă și post, la întâlnirea cea de dincolo de noi.

Apelând la tropii artei populare, repetiții, enumerații și apoziiții ale substantivelor, pronumelor și adjectivelor calificative, împreună cu fluxul verbelor la prezent și imperfect, într-un tempo crescător al suferinței și durerii, alături de trocheele bazate pe picioare metrice scurte, între 5 și 7 silabe, asemenea modelului românesc, autorul creează o tulburătoare simfonie a durerii nevindecabile, care se poate stinge doar acolo sus, în Ceruri.

Prin urmare, al doilea volum de poezii „Acorduri“ atestă convingător că Iuri Pavliș este un poet adevărat ce știe să surprindă armoniile vieții și ale universului prin pastelurile și meditațiile sale despre natură, soartă, timp și viață (v. „Seara vindecă rănille adânci“, „Miezul sorții“, „Așteptare“, „Rondelul prezenței“, „Apă și foc“ etc.), dăruindu-ne de-acum și această capodoperă despre soarta mamei și a fiului „Chemarea Mioriței“, care arătam la timpul potrivit, chiar de-ar fi fost singulară în poezia sa, aidoma „Morții căprioarei“ a lui N. Labiș, îi rezerva un loc de frunte în literatura ucraineană a României.

Pe aceeași direcție se află al treilea volum „Trepte“ (1970), ce continuă tematic și artistic primele, cu versuri antologice (v. „În iazul de lângă grădină“, „Îmbrac în culori speranța“, „Motiv autumnal“, „Semne“, „Rondeluri de martir“ și altele).

(Continuare în numărul viitor)

Ioan CHIDEȘCIUC

Alerga. Speriată de lumina orbitoare care se reflecta asupra ei, Elenora, tânăra actriță aluneca lângă marginea lacului în care se adunau parcă toate șuvoaiele de ploaie din acea zi. Sufocată de amintiri, regrete și durerea din împrejur, apăsată de un fel de văzduh coagulat care plutea peste împrejurări, de mireasma florilor veninoase, aceasta intră într-o stare de somnolență. Începe să își aducă aminte de dl M, de surâsul acestuia care o cuprindea cu o senzație puternică de siguranță durabilă.

S-a ridicat brusc, hotărât fiind să o cunoască pe tânăra actriță, bănuind că sentimentul este reciproc. Aceasta, roșiatică simțindu-se singură și străină, ar fi vrut să vorbească în cuvinte alese. Urmau pauze prelungi când aerul devenea insuportabil, iar tăcerea ei îl făcea să se simtă inutil, străin de propria ființă. O fi ignorantă? Refuz? Nu! Era pură inocență, timiditate. Apropiindu-se de aceasta, confuz, i se părea că femeia începea să-i semene chiar și prin felul în care gândea. Se străduia să pară independentă de orice altă prezență, dar rămânea trădată de propria timiditate.

Spectacolul era pe sfârșit, când deodată o senzație rece o cuprinde pe Elenora. Era dl M, tânărul străin care îi adresează o invitație la o cină romantică. Persista ceva nefiresc în tăcerea ei. Aceasta găfâie scurt, încetă de răsunetul vântului răvășitor ce bate dinspre geam, acceptă în final, iar tânărul, bucuros îi oferă acesteia

Cealaltă actriță

un trandafir rosu. Ajunge acasă. Zbârnăitul strident al telefonului i-a retezat șirul gândurilor minunate. A ridicat receptorul, însă, de cealaltă parte, într-o depărtare imaginară, nu răspunde nimeni, nicio voce, niciun ecou. Închide. O noapte întreagă se gândea la un simplu răspuns: „- Totul va fi cât se poate de bine mâine“. Își zicea să nu cumva să strecoare vreun cuvânt, vreo pauză sau asociere nepotrivită. Asemenea amănunte, aparent fără sens, îi stârneau temeri incontroleabile. Era târziu, foarte târziu. Și-l închipuia pe dl M apucând-o de braț și, ca printr-un vis nemărginit o sărută. În pofida gestului neașteptat ea nu se opunea. Pentru prima dată era calmă și încrezătoare în propriile gânduri. Era o noapte sălbatică și solitară. Nu se putea opune în fața emoțiilor și sentimentelor năucitoare. Nu îndrăznește să îi confirme absolut nimic, să-i explice cum din ziua în care îl văzuse pentru întâia oară, viața ei a căpătat un alt sens. Era dimineață. Visul măreț îi rămase pecetluit în minte. Elenora trecuse prin ceea ce

i se poate întâmpla și în realitate, era plină de entuziasm și liniște profundă, aștepta cu nerăbdare cina cu dl M.

Încă de dimineață aceasta merge la magazinul de vizavi unde vânzătoarea numai ce își începea ziua. Plină de bucurie, Elenorei i se îndrepta privirea către o rochie elegantă în care se imagina alături de dl M. Odată cu trecerea orelor timiditatea ei își făcea apariția, respira greu, inima îi bătea regulat.

Se înserase. Elenora emoționată și totodată nerăbdătoare se îmbrăca în superba rochie de catifea și se îndreapta spre dl M. Ajunse acolo, în fața ei, alături de dl M, era cea străină, venită parcă dintr-un alt timp. Elenora căzu în stăpânirea unui tremur incontroleabil. Genunchii i se înmuiară, inima îi împietri, totul luase o întorsătură nesperată. În mintea ei era haos. Ceda instinctiv, apoi, cu o dorință hilară, apropiindu-se de cei doi, o recunoaște pe cealaltă femeie, era Elza, cealaltă actriță, colega ei de actorie. Tristă, dezamăgită, dezorientată, aceasta îi lasă pe cei doi și se refugiază spre pădure. Începe a se înnora. Pe bolta cerească apar din nou acele lumini orbitoare, unde se trezește în ziua următoare tremurând de frig, amintindu-și de straniul vis pe care îl trăise...

Alexandru CORNEȘCIAN,
student

(Urmare din numărul 251-252)

Io, drept să spun, era gata să mă pun cu gura pe el, dar domnul se întoarse și se strecură înapoi în casă. Noi am rămas ca opăriți. Iar mai departe, ce era să facem, ne-am luat măturoaiele și ne-am dus în piață să mai vindem din ele.

Și uite că, așa, cam la vreo săptămână, mă cheamă primarul. „Ce belea o mai fi?“, mă gândesc. Mă duc, iar primarul râde și-mi zice:

- Ei, moș Panko (toată lumea-mi zice moș, deși io încă nu-s chiar bătrân), ai o veste bună.

- Care veste? - spun și mă mir.

- Iote care! - și scoate hârtia pe care mi-o dădea domnul ăla mai zilele trecute, o desface și-mi citește ceva din care n-am înțeles nicio iotă în afară de propriul meu nume.

- Păi, și ce zice acolo? - întreb.

- Zice, moșule, că ești un mare bogătaş, că în fiecare săptămână vinzi câte o sută de măturoaie, întorci banii cu lopata și a sosit poruncă să îți se pună lipitoarea asta.

- Ce lipitoare? - întreb, fără să-mi cred urechilor.

- Hârtia, taică.

- Hârtia? Păi, care hârtie? Pentru cine?

- Ei, moșule! Nu face pe surdul când nu-ți convine! Că doară nu pentru mine, ci pentru tine! Ai de plătit, pe lângă impozitul pe casă, și un impozit pe câștig, câte cînșpe florini pe an.

- Cînșpe florini pe an! Dumnezeu! Păi, pentru ce?

- Pentru măturoaie! N-auzi că domnul comisar fiscal te-a trecut pe hârtie și zice că vinzi câte

Un câștig bun

o sută de măturoaie pe săptămână?

Am rămas, cum se zice, ca Sfântul Simeon Stâlplnicul care a stat într-un loc cincizeci de ani ca stâlpul. Parc-am mâncat mătrăgună.

- Dom' primar, - zic într-un târziu, - io n-o să plătesc.

- Trebe!

- Nu, n-o să plătesc. Ce-o să-mi faceți? Îmi luați praful de pe tobă? Doară știți că io pe mături abia dacă câștig cînșpe florini într-un an întreg.

- Io ce să știu? Știe domnu' comisar mai bine!

- spune primarul. - Treaba mea e să strâng impozitele, iar dacă nu vrei să dai, îți trimit executorul.

- Aoleu, puteți să-l trimiteți chiar acum! La mine executorul dă ortul popii pîn-o găsi ceva de luat.

- Ei, atunci îți vindem casa și straturile, iar voi vă duceți unde a-nțărcaț mutui' iapa. Că ce i se cuvine împărăției n-are voie să se piardă!

Io am țipat ca împuns cu acul.

- Păi, vezi, - spune primarul. - Ei, cum rămâne, o să plătești?

- O să, - zic io, da' în gând am altceva.

Au trecut trei ani, io n-am plătit niciun

creițar. Când veneau să ne execute, io și baba mea ne ascundeam în tufișuri ca de tătari, iar casa o încuiam. Executorii ăia veneau, zgâlțâiau de ușă, blestemau și-și vedeau mai departe de drum. De două ori au vrut să intre în casă cu forța și de fiecare dată oameni cumsecade i-au înduplecat să n-o facă. Da' în al patrulea an n-a mai mers. N-au ajutat nici rugămințile, nici plânsul. Pe seama mea s-au adunat restante de vreo șaizeci de florini. De la oraș a venit poruncă să dau banii numaidecât, că de nu, o să scoată casa la licitație. Io nici n-am mai fugit nicăieri, văd că n-a ajutat la nimic. Ei și ce? Au stabilit licitația, au prețluit tot avutul meu la șaizeci de florini. Vine ziua stabilită, se bate toba, cheamă cumpărătorii... „Cine dă prețul cerut?“ Ehe, nimeni nu dă atâta. Zece... doișpe... abia au tras pân' la cînșpe și cu atâta au și vândut. Pe mine m-a bufnit râsul și-i spun primarului:

- Iote că tot io v-am păcălit ! N-am zis io că luați praful de pe tobă?

Iar primarul către mine:

- Da' bată-te, moșule, să te bată, cum te-ai mai învățit!

Casa noastră a cumpărat-o Ioina ca grajd pentru viței, iar io cu baba mea, după cum vedeți, stăm cu chirie. Trăim tot ca mai înainte, cât ne-o mai lungi Dumnezeu zilele. Ea toarce, băieții pasc vitele oamenilor, iar io fac măturoaie. Și ne petrecem viața, chit că fără hârtia aia.

Traducere de Corneliu IROD

FEBRUARIE - ALINTAT DE CUVINTE

Februarie = Lună care face economie de zile în calendar.

Zebuarie = Februarie având prioritate de trecere pe „zebră“.

Chiciură = Decor cu sălcii ce se supun îndoii, ca s-o învingă.

Gerul nu mai are „reflectoare“, dar orbește factura de plată.

Ciorile luptă pentru spațiu, evitând petecile de zăpadă.

Zăpada din grădină miroase a toporăși.

Mugurele când trosnește are vocație de inginer de sunet.

Găinile care visează să devină cloști au parte de nopți cuibărite.

Promoție: rochie de mireasă străvezie ca gheața [stoc limitat].

Trist pe scena din ogradă joacă omul de zăpadă.

Tolbele vânătorilor sunt pline de povești.

Suferi cu inima - ești îndrăgostit; mergi la doctor - ești bolnav de cord.

Indicație: cură de urzica moartă, pentru ape pietrificate în rinichi.

Carențele de vitamine se contrazic: în asta constă înțelepciunea verdețurilor.

Poetul pescuiește cuvinte la copca care-i trece prin cap.

Calendar de birou - el și secretara: două primăveri!

Primăvara nu există - o proiectăm sufletește în fiecare clipă.

Pisicuțele vedetelor fac tele-alergie la „mâțișori“.

Gazonul face febră de nerăbdare sub plapoma de nea.

Câștigători la casting - niște pistrui abia scoși de la iernat.

„Săniuță-sănioară“ = Probă de bob... pusă pe portativ de muzică ușoară.

Dragostea nu-i singură: Primăvara se ține de ea.

Când este ceață, de partea cealaltă a autostrazii soarelui e luna.

Prin leptopurile vipurilor circulă virușii viperoaselor.

Început de retur = „Monsieur, faites votre jeu!“

Gândurile primăvăratice anulează zborurile sufletelor grele de păcate.

Prințul moștenitor al țurțurelui se topește de dorul streșinii.

Perfecțiunea mugurașilor învârtejește-n ei himera frunzei.

Stupii se dezmoștesc cu viteza mierii prelinse; pe sfârșite.

„Fata morgana“ de România face ședințe de băi cu solux.

Anul bisect nu se trage din bisectoare; se trage chinezește din maimuță.

Mihai MATEICIUC

CODRUL ȘI PĂDUREA

De n-ar fi codrul și pădurea
Atunci la cine eu m-aș duce?
Cred c-aș umbla mereu aiurea
Și nu m-aș închina la cruce.

Căci fără codru și pădure
Aș trăi ca-ntr-o închisoare,
Aș trece prin momente dure
M-aș simți zilnic ca-ntr-o fiare.

Dar codrul și pădurea verde
Îmi dau nădejde și speranță.
Văd versul meu că nu se pierde
Nici har de mare importanță...

Simt că trăiesc, inspir parfumul,
Ce doar pădurea îl mai are,
De-aceea către dânsa drumul
E poleit cu flori și soare.

Și eu mă duc, fie și ceață,
Sau trăsnete-ntr-o dealuri sure,
Căci gata sunt să-mi dau și viața
Pentru ozonul din pădure.

Mihai VOLOȘCIUC

Rezoluția privind Ucraina adoptată de Senatul SUA

Într-un comentariu remis agenției UNIAN, Ministerul ucrainean al Afacerilor Externe apreciază că Rezoluția privind Ucraina adoptată de Senatul SUA este expresia susținerii opțiunii europene a Ucrainei și a dezvoltării ei democratice.

„MAE al Ucrainei consideră că adoptarea rezoluției de mai sus este expresia sprijinului pe care SUA îl acordă opțiunii europene a statului nostru și dezvoltării lui democratice. Guvernul Ucrainei rămâne fidel cursului strategic spre integrare europeană și continuării reformelor democratice” - se menționează în comentariu.

Ministerul Afacerilor Externe al Ucrainei a luat act de rezoluția menționată.

MAE al Ucrainei menționează că apelul Camerei Superioare a Congresului SUA adresat tuturor părților implicate în procesul politic din Ucraina de a se abține de la folosirea forței și de a menține dialogul în vederea reconcilierii naționale este în deplină concordanță cu abordarea acestei probleme de Guvernul Ucrainei. „Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, face exact același apel la dialog în vederea asigurării stabilității în țară și condamnă folosirea forței atât de organele de ordine, cât și de unii participanți la acțiunile de protest” - se arată în comentariu.

MAE al Ucrainei subliniază faptul că partea ucraineană este gata să dezvolte în continuare relații constructive și reciproc avantajoase cu Statele Unite. „Suntem dispuși să purtăm un dialog deschis, într-o atmosferă de înțelegere reciprocă, inclusiv în problema integrării europene”, se arată în comentariu.

Potrivit UNIAN, la 8 decembrie, Senatul SUA a adoptat o rezoluție cu privire la susținerea poporului Ucrainei, proiectul căreia a fost înaintat pentru examinare juriștilor americani.

În rezoluție, Senatul face apel la imparțialitatea justiției în Ucraina și își exprimă convingerea că „viitorul Ucrainei se află în relații și mai strânse cu Europa, SUA și alte comunități democratice.”

În rezoluție, se mai menționează că „Senatul face apel la liderii din SUA și din Uniunea Europeană să continue să acționeze în comun în vederea susținerii rezolvării pașnice și democratice a actualei crize care orientează Ucraina spre un viitor în comunitatea euroatlantică...”

De asemenea, „Senatul face apel la demonstranți, la membrii opoziției și ai societății civile din Ucraina să evite și în viitor violența și să poarte dialogul de reconciliere națională, la toate partidele politice să se abțină de la instigarea la ură sau la acțiuni cu caracter antisemit ori cu alt caracter care divizează poporul ucrainean atunci când el trebuie să fie unit”.

În afară de aceasta, „Senatul face apel la Guvernul Ucrainei să se abțină de la folosirea forței sau a violenței față de demonstranți pașnici, respectând astfel drepturile omului recunoscute pe plan internațional, în special libertatea cuvântului și de întrunire”.

Senatul „condamnă hotărârea puterii ucrainene de a folosi violența împotriva demonstranților pașnici la data de 30 noiembrie, 1 decem-

brie și 11 decembrie 2013 și insistă ca cei vinovați să fie cât mai repede trași la răspundere, iar toate persoanele reținute în timpul demonstrațiilor pașnice să fie imediat eliberate”.

Senatul SUA menționează, totodată, că „în cazul în care statul va continua să folosească violența împotriva demonstranților pașnici, președintele și Congresul vor analiza dacă se impune aplicarea unor sancțiuni speciale, inclusiv, a restricțiilor la acordarea vizelor și înghețarea activelor personale care au ordonat folosirea violenței sau au comis acte de violență”.

Textul rezoluției:

„Exprimându-și susținerea față de poporul ucrainean în lumina horăririi președintelui Ianukovyci de a nu semna Acordul de asociere cu UE;

Având în vedere că, conform datelor sondajului efectuat în noiembrie 2013, majoritatea ucrainenilor au susținut semnarea acordului comercial și politic istoric cu Uniunea Europeană;

Având în vedere că legătura strânsă între Ucraina și Uniunea Europeană a fost susținută de societatea civilă ucraineană, de cercurile de afaceri și politicienii din tot spectrul politic și că ea va aduce avantaje politice, democratice și economice pe termen lung pentru poporul Ucrainei.

Având în vedere că Ucraina a adoptat cu succes până la semnarea Acordului de asociere o mare parte a legilor necesare pentru a răspunde standardelor UE;

Întrucât experiența unor țări precum Polonia, Lituania, Letonia, Estonia oferă un exemplu pozitiv în ceea ce privește posibilitățile economice mai mari, o mai mare libertate personală și administrare corepsunzătoare care pot fi realizate de Ucraina;

Având în vedere că Guvernul și poporul Ucrainei au dreptul suveran de a-și alege politica externă și cursul economic proprii și nicio altă țară nu are dreptul de a stabili orientarea lor politică și economică și de a hotărî la care uniuni și acorduri comerciale pot adera acestea;

Având în vedere că, la 21 noiembrie 2013, președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a sîtat pregătirea Ucrainei pentru semnarea Acordului de asociere cu o săptămână înainte de summitul hotărâtor al Uniunii Europene la cel mai înalt nivel din Vilnius, Lituania;

Având în vedere că, această întorsătură radicală produsă înainte de summit din cauza presiunilor economice ale Rusiei și pentru protejarea intereselor înguste ale unor funcționari și persoane particulare din Ucraina a determinat sute de mii de ucraineni din întreaga țară, îndeosebi tineri și studenți să protesteze împotriva acestei hotărâri și să se pronunțe în favoarea integrării euroatlantice a Ucrainei;

Având în vedere că organizațiile nonguvernamentale și necomerciale internaționale acordă ajutoare substanțiale ucrainenilor nevoiași, confruntându-se în schimb cu amenințări directe și provocări la adresa existenței lor, cu obstacole administrative și normative, inclusiv cu împiedicarea activității scutite de impozit, necesare pentru folosirea eficientă a fondurilor, cu amenințări

la adresa structurii societății civile care are o importanță vitală pentru democrația din Ucraina;

Având în vedere că, la 30 noiembrie 2013, în Piața Independenței din Kiev subunitățile speciale ale Poliției au împrăștiat demonstrația pașnică a studenților și activiștilor societății civile care făceau apel la președintele Ianukovyci să semneze Acordul de asociere;

Având în vedere că aproape 35 de persoane au fost reținute sau arestate, zeci de persoane au fost spitalizate, unele dintre ele cu răni grave;

Având în vedere că, la 9 decembrie 2013, s-au efectuat raiduri la trei mijloace de informare în masă ale opoziției și la sediul unui partid de opoziție;

Având în vedere că la 11 decembrie 2013, puterea ucraineană a efectuat noaptea o operațiune polițienească în încercarea de a lua prin forță sub control Piața Independenței, dar s-a confruntat cu riposta ucrainenilor curajoși care au umplut piața și au rezistat în fața Poliției.

Având în vedere că toți cei trei foști președinți ai Ucrainei au subliniat necesitatea abținerii la violență și importanța stabilirii dialogului cu opoziția;

Având în vedere că Ucraina este amenințată de criză economică care poate fi rezolvată doar prin reforme economice pe termen lung. În legătură cu aceasta s-a hotărât că Senatul:

1. susține poporul Ucrainei și dreptul suveran al acestuia să stabilească viitorul independent și democratic pentru țara sa;

2. face apel la liderii din Statele Unite și Uniunea Europeană să colaboreze în continuare pentru susținerea rezolvării pașnice și democratice a actualei crize care orientează Ucraina spre un viitor în comunitatea euroatlantică și spre rezolvarea pe termen lung a crizei din Ucraina;

4. face apel la demonstranți și la membrii opoziției și ai societății civile din Ucraina să evite în continuare să recurgă la violență și să poarte dialogul de reconciliere națională;

5. face apel la toate partidele politice să se abțină de la ațâțarea la ură sau de la acțiuni cu caracter antisemit sau cu alt caracter care divizează și mai mult poporul ucrainean în momentele în care acesta are nevoie de unitate;

6. face apel la Guvernul Ucrainei să se abțină de la folosirea forței sau a violenței împotriva demonstranților pașnici, de asemenea să respecte drepturile omului recunoscute pe plan internațional, în special libertatea cuvântului și de întrunire;

7. condamnă hotărârea puterii ucrainene de a recurge la violență împotriva demonstranților pașnici la 30 noiembrie, 1 decembrie și 11 decembrie 2013 și face apel la tragerea imediată la răspundere a celor vinovați, precum și la eliberarea imediată a tuturor participanților la demonstrațiile pașnice reținuți;

8. menționează că, în cazul în care statul va continua să folosească forța împotriva demonstranților pașnici, președintele și Congresul trebuie să analizeze dacă se impune folosirea unor sancțiuni speciale, inclusiv legate de vize și de înghețarea activelor persoanelor responsabile pentru ordonarea sau executarea violențelor”.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape